

Emmi Viita

Vuorohoito Ilmajoen päiväkodissa

Vanhempien kokemuksia vuorohoidon sujuvuudesta

Opinnäytetyö

Kevät 2017

SeAMK Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Sosionomin koulutusohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosionomin koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Emmi Viita

Työn nimi: Vuorohoito Ilmajoen päiväkodissa

Ohjaaja: Helena Järvi

Vuosi: 2017

Sivumäärä: 59

Liitteiden lukumäärä: 3

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaisia kokemuksia vanhemmilla on vuorohoidosta Ilmajoella ja miten sitä pystyisi kehittämään. Kyselyssä selvitettiin vanhempien työaikoja verrattuna lasten hoitoaikoihin sekä yleisiä kysymyksiä vuorohoitoon ja vuorohoidon tiloihin liittyen. Kyselyn tuloksien avulla vuorohoitoa pystytään kehittämään.

Toteutin opinnäytetyöni laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Aineistonkeruumenetelmänä käytin puolistrukturoitua haastattelulomaketta. Kysymyksiä oli yhteensä 27. Kysely tehtiin vanhemmille helposti vastattavaksi, sillä suurimmassa osassa kysymyksistä rastiin parhaiten sopivat vaihtoehdot. Vuorohoidon henkilökunta jakoi kyselylomakkeet vuorohoitoa käyttäville 23 perheelle. Vastauslomakkeita tuli takaisin 9, ja vastausprosentti oli 39.

Vastaukset jäivät vähäisiksi, joten niitä ei voi verrata eikä niistä voi tehdä johtopäätöksiä. Opinnäytetyön tuloksena todetaan, että suurella osalla kyselyyn vastanneista vuorohoito toteutuu Ilmajoella pääosin hyvin. Muutamassa vastauksessa vanhemmat esittivät kehitettäviä tai muutettavia asioita. Vastaajat olivat erityisen tyytyväisiä siihen, että lapsen hoitoaika, ruokailu, ulkoilu, päiväunet ja vanhempien työajat sopeutuvat vuorohoidon päivärytmiin. Osa perheistä koki, että vuorohoitoarki aiheuttaa haasteita perheen yhteiselle ajalle ja vanhempien harrastuksille. Yksittäistapauksissa mainittiin vuorohoidon aiheuttavan haasteita myös lasten päivä- ja yöunille, aterioille sekä harrastuksille.

Avainsanat: Perhe, Lapsi, Varhaiskasvatus, Päivähoito, Vuorohoito

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialisation:

Author/s: Emmi Viita

Title of thesis: Non-Standard Hour Child Care in Ilmajoki

Supervisor(s): Helena Järvi

Year: 2017 Number of pages: 59 Number of appendices: 3

The purpose of this thesis was to examine the experiences of parents regarding how nonstandard hour child care is realized in Ilmajoki, as well as how this kind of child care could be further developed. In the questionnaire, I wanted to see the parents' working time as compared to children's day care time, as well as general issues related to non-standard child care and space related matters. The results of this thesis could thus be used to develop non-standard child care.

This thesis was carried out as a qualitative research. For the data collection a semi-structured questionnaire was used, with 27 questions intended for parents. The questions were easy to answer for parents, as they were mostly multiple choice questions. The staff of non-standard child care sent the questionnaire to 23 families who used non-standard child care. There were only 9 replies, so the response rate was 39 percent.

Because of the low response percentage, the responses cannot be compared or conclusive. The results of this thesis indicate that families are mostly satisfied with the way non-standard child care service is arranged in Ilmajoki. Some replies contained suggestions for change or development. Families were mostly happy that their working time, children's day care time, outdoors activities, meals and day naps can all fit into the non-standard child care day routines. Some families expressed that non-standard day care routines is challenging regarding the time the family spends together and the parents' hobbies. In some individual cases night and day sleep challenges were mentioned, as well as meals and hobby routines.

Keywords: Family, Child, Early childhood education, Day care, Nonstandard hour child care

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
1 JOHDANTO.....	6
2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	7
3 VUOROHOITO OSANA PÄIVÄHOITOJÄRJESTELMÄÄ	8
3.1 Vuorohoito osana varhaiskasvatusta	10
3.2 Vuorohoito Ilmajoella.....	10
4 MIKÄ JOHTAA VUOROHOIDON TARPEESEEN?	12
4.1 Vuorotyö.....	12
4.2 Matkatyö	13
4.3 Yksinhuoltajuus.....	13
4.4 Opiskelu	14
5 VUOROHOIDON VAIKUTUS LAPSEEN.....	15
5.1 Päivärytmin ja rutiinien merkitys lapselle.....	15
5.2 Kiintymyssuhteet ja vuorohoito.....	16
5.3 Lapsen unen tarve	17
6 PÄIVÄKODIN JA VANHEMPIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	19
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
7.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymys	20
7.2 Tutkimuksen kulku	20
7.3 Aineistonkeruumenetelmän valinta	20
7.4 Aineistonkeruu	22
7.5 Sisällönanalyysi ja tapaustutkimus.....	22
7.6 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	23
8 TUTKIMUSTULOKSET	24
8.1 Elämäntilanteen ja vuorohoidon tarpeen kartoitus	24
8.2 Syyt, miksi perheet tarvitsevat vuorohoitoa	25
8.3 Muut lapsen hoitoon osallistuvat henkilöt.....	26

8.4 Hoitoon lähteminen ja hoidosta hakeminen	26
8.5 Lapsen hakeminen hoidosta	27
8.6 Perheet vuorohoidon käyttäjinä.....	27
8.7 Lapsen leikkikaverit vuorohoidossa.....	27
8.8 Perheen haasteet arjessa	28
8.9 Ruokailu	29
8.10 Vuorohoitopäivä ja rytmitys	29
8.11 Perheiden mielipiteet puutteista vuorohoidossa sekä kasvatuskumppanuus	30
8.12 Vuorohoidon sisä- ja ulkotilat	31
8.13 Vanhempien palvelukokemukset.....	32
8.14 Tulosten yhteenveto.....	33
9 POHDINTA	35
LÄHTEET	37
LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Yhä useampi suomalainen tekee nykyään vuorotyötä, ja yhä useampi palvelu on nykyään saatavilla lähes ympäri vuorokauden. Lasten vanhempien vuorotyö on lisääntynyt, ja siten myös lasten vuorohoidon tarve on lisääntynyt. (Miettinen, J. 2008) Asetuksessa lasten päivähoidosta (A. 16.3.1973/239) säädetään, että päiväkodin aukioloajat vuorokaudessa tulee järjestää paikallisen tarpeen mukaan.

Varhaiskasvattajien on tärkeää kuunnella perheiden mielipiteitä ja kokemuksia päivähoiton laadusta sekä kehittää päivähoitoa palautteen pohjalta. Sosionomi-varhaiskasvattajien on tärkeää tunnistaa, kuinka vuoroahoito vaikuttaa perheiden arkeen ja lasten hyvinvointiin sekä ymmärtää vuorohoidon aikatauluihin liittyvät haasteet.

Halusin tehdä vanhemmille kyselyn, sillä omasta työkokemuksestani johtuen tiedän, että vuoroahoito on hyvin erilaista kuin normaali päivähoito. Vuoroahoitoa käyttävien perheiden arki on pirstaleinen, eivätkä tarkka päivärytmi ja kiinteät lapsiryhmät toteudu vuorohoidossa niin kuin muissa päivähoitoa tarjoavissa hoitopaikoissa. Lapset tulevat hoitoon ja lähtevät hoidosta eri aikoihin, ja työntekijät vaihtuvat vuorokauden aikana useita kertoja. Tiina Komi (2/2011, 14–15) toteaa artikkelissaan Rytmii vuoroahoitoon, että vuorohoidossa on paikalla eri päiviinä eri lapsia, eikä kiinteitä lapsiryhmiä ole ollenkaan.

Vuoroahoitoa on tutkittu opinnäytetöiden ja pro gradu -tutkielmien muodossa, mutta laajempaa tutkimustietoa siitä on vähän. Opinnäytetöihin ja muihin vuoroahoitoa koskeviin tutkimuksiin viittaaan luvussa 2.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymys on: Miten vuoroahoito toteutuu Ilmajoella? Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmä on monivalintoja ja avoimia kysymyksiä sisältävä kyselylomake. Tutkimus on laadullinen tutkimus. Tulokset ovat suuntaa antavia, ja niiden analyysissä on käytetty sisällönanalyysiä.

2 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Vuorohoitoa on tutkittu vähän, suurimmaksi osaksi opinnäytetöissä ja pro gradu -tutkielmissa. Arja Urpilainen (2012, 54) tutki opinnäytetyössään vuonna 2012 perheiden kokemuksia vuorohoidosta Järvi-Pohjanmaalla ja lapsen temperamenttia ryhmäperhepäivähoidossa. Tutkimuksessa käytettiin kyselylomakkeita, joista toinen käsitteli lapsen vuorohoitoa ja toinen lapsen temperamentti-aiheita. Tutkimuksessa kävi ilmi, että lasten näkökulmasta ongelmallisina pidettiin pitkiä hoitopäiviä, päiväunia ja ikävöimistä.

Tiia Kuoppala ja Emilia Sand (2014) ovat tutkineet vuorohoitoa ja sitä, mitä perheet ajattelevat vuorohoidosta, ja keränneet tietoa kyselylomakkeella. Tämän tutkimuksen mukaan perheet olivat tyytyväisiä vuorohoitoon, mutta kasvatuskumppanuuteen toivottaisiin kiinnitettävän päiväkodissa enemmän huomiota. Vanhemmat kaipasivat muun muassa lisää tietoa päivän kulusta lapsen vienti- ja hakutilanteissa.

Essi Partanen ja Sari Runko (2016) ovat tutkineet vuorohoidossa olevien lasten perheiden arkea. Tutkimuksessa selvitettiin, minkälaiset asiat vaikuttavat arjen sujuvuuteen ja mitkä asiat tuovat perheelle voimavaroja arjessa toimimiseen. Tutkimustulosten mukaan perheiden arki on kiireistä ja arjen sujuvuutta saatiin ennakoida, suunnitella sekä säännöllisyydellä.

3 VUOROHOIDO OSANA PÄIVÄHOITOJÄRJESTELMÄÄ

Lapsiperhe. Tilastokeskus (STV 2004) määrittelee lapsiperheeksi perheen, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias kotona asuva lapsi. Vuoden 2005 lopussa Suomessa oli 1 475 000 perhettä, ja vuonna 2004 oli 1700 perhettä vähemmän. Perheiden määrä on näiden tilastojen mukaan nousussa, mutta lapsiperheiden määrä on silti pienentynyt. Syynä pidetään perheiden täysi-ikäistyvien lasten suurempaa ikäluokkaa verrattuna uusien syntyvien lasten ikäluokkiin. Näistä 1 475 000 perheestä 571 000 oli lapsiperheitä. (Suomen virallinen tilasto, perheet 2016.)

Varhaiskasvatus. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2006) määritellään varhaiskasvatus: se on pienten lasten elämänpireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on lapsen tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen. Varhaiskasvatusta valvoo, tukee ja järjestää yhteiskunta, joka muodostuu opetuksen, hoidon ja kasvatuksen kokonaisuudesta.

Varhaiskasvatusta järjestetään yleisimmin päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona sekä erilaisena avoimena toimintana. Palveluja tuottavat seurakunnat, julkiset, yksityiset ja järjestöt. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2006, 12) määritellään Lapsen oikeuksien sopimuksen, kansallisten säädösten sekä muiden ohjaavien asiakirjojen luovan arvopohjan suomalaiselle varhaiskasvatukselle. Lisäksi perusteissa mainitaan, että keskeisin perusarvo on lapsen ihmisarvo, joka koostuu muun muassa syrjintäkiellosta, lapsen mielipiteen huomioon ottamisesta, lapsen edusta sekä lapsen oikeudesta elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, joka koostuu kasvatuksen, hoidon ja opetuksen muodostamasta kokonaisuudesta. Varhaiskasvatuksessa painotetaan pedagogiikkaa, jonka avulla halutaan tukea lapsen oppimista, kehitystä ja kasvua sekä edistää jokaisen lapsen hyvinvointia. (Opetushallitus, [Viitattu 27.4.2016].) Varhaiskasvatustilain (L. 8.5.2015/580) ensimmäisen luvun 2 a §:ssä määritellään varhaiskasvatuksen tavoitteeksi lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen, johon kuuluu muun muassa kehityksestä, kasvusta ja terveydestä huolehtiminen lapsen ikä- ja kehi-

tystason mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on tukea ja edistää lapsen elinikäistä oppimista ja koulutusedellytyksiä. Varhaiskasvatukseen tulee toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriin liittyvää pedagogista toimintaa sekä mahdollistaa lapselle mahdollisimman myönteinen, turvallinen ja terveellinen oppimisympäristö, jossa annetaan kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, kunnioitetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä annetaan valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa muita kulttuureita, uskontoja, kieliä ja katsomuksellista taustaa. Maahanmuuttajia on Suomessa entistä enemmän, mikä edellyttää päivähoiton henkilökunnalta valmiuksia kohdata monikulttuurisuus. Maahanmuuttovieraston (2015) mukaan vuonna 2015 myönnettiin oleskelulupa 20 709 henkilölle, joista 8 281 henkilöä sai Suomen kansalaisuuden.

Varhaiskasvatukseen tavoitteena on kunnioittaa jokaisen lapsen yksilöllisyyttä ja ottaa se huomioon järjestämällä tarkoituksenmukaista tukea lapselle. Tavoitteena on myös kehittää lapsen vuorovaikutustaitoja, ohjata ja edistää lasta eettisesti oikeanlaisiin toimintatapoihin, ohjata lasta kunnioittamaan toisia ihmisiä sekä toimia lapsilähtöisesti eli kunnioittaa ja kuunnella lasta häntä koskevissa päätöksissä. Varhaiskasvatukseen tavoitteena on myös toimiva yhteistyö vanhempien kanssa, tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin onnistumiseksi. (L. 19.1.1973/36.)

Päivähoito. Kunnallista päivähoitoa tarjotaan alle kouluikäisille lapsille. Päivähoitoa tarjotaan myös vanhemmille lapsille, mikäli kyseessä ovat erityiset olosuhteet eikä hoitoa ole muulla tavoin saatavilla. Päivähoitoa voidaan tarjota sekä osaikaisesti että kokopäiväisesti. Kokopäiväinen päivähoito voi enimmillään jatkua 10 tuntia vuorokaudessa, kun taas osa-aikahoito voi jatkua 5 tuntia. (L. 3.6.1988/486.) Kunnallista päivähoitopaikkaa voi hakea päiväkodista, perhepäivähoidosta tai ryhmäperhepäivähoidosta. Vaihtoehtoisesti lapsi voi osallistua yksityiseen päivähoitoon, jota tarjoaa yksityinen ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoitaja tai päiväkotit, tai perhe voi palkata kotiinsa oman hoitajan. (Infopankki 28.4.2016.)

3.1 Vuorohoito osana varhaiskasvatusta

Vuorohoitoa järjestetään vanhempien työajan mukaan paikkakunnasta riippuen joko päiväkodissa tai ryhmäperhepäivähoidossa. Osa lapsista tarvitsee iltahoitoa, mutta on myös lapsia, jotka tarvitsevat yöhoitoa tai heidät haetaan hoidosta esimerkiksi puolen yön aikaan. Ilmajoella vuorohoito on määritelty tapahtuvaksi kello 18–6 välisenä aikana. Vuorohoitoa käyttää terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen (2010) teettämän päivähoitokyselyn mukaan yli seitsemän prosenttia väestöstä.

Vuorohoitoa ei ole laissa erikseen asetettu, mutta jokaisella kunnalla on velvollisuus järjestää lasten päivähoito siten, että lapsi saa hoitoa jatkuvasti sinä vuorokauden aikana, kun siihen on tarvetta. (L. 36/1973, 2§, 11§.) Vuorohoidon työryhmä määrittelee vuoropäivähoidon hoidoksi, joka tapahtuu vaihtelevasti eri vuorokauden aikoina, kuten iltaisin, viikonloppuisin ja öisin. Vanhemmille pyritään antamaan mahdollisuus laittaa lapsi vuoropäivähoitoon, mikäli molemmat vanhemmat tai ainut vanhempi on vuorotyössä. (Miettinen, J. 2008).

Ympäri vuorokautisessa päiväkodissa lapsia tuodaan ja haetaan jatkuvasti, eivätkä vuorohoidon ryhmät ole samalla tavalla kiinteitä kuin normaalissa päivähoidossa. Lapset vaihtuvat ryhmissä jopa useaan otteeseen päivän aikana. Suurinta lasten vaihtuminen ryhmissä on niinä vuorokauden aikoina, joina vanhemmat pääsevät töistä tai menevät töihin: iltapäivällä kello 14–17 välillä, iltavuoron lopussa ja yövuoron alussa noin kello 21–22 sekä aamulla kello 6–7, kun yövuoro loppuu ja aamuvuoro alkaa. (Lastentarha 2/11.)

Vanhempien vuorotyö vaatii kunnalta päivähoitopalveluita myös normaalin päivätyön ulkopuolella iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Vuorotyössä työntekijän työvuorot vaihtuvat säännöllisesti ja ennalta sovitusti. Jos työntekijä tekee esimerkiksi vain iltavuoroa, ei häntä luokitella vuorotyöläiseksi. (Tilastokeskus, [Viitattu 17.5.2016]).

3.2 Vuorohoito Ilmajoella

Ilmajoella vuorohoitoa tarjoavat Jaakonkujan, Paimenkujan ja Kämpälämäen päiväkodit. Jaakonkujan ja Paimenkujan päiväkodit toimivat laajennetuilla aukioloajoilla,

eli ne ovat auki tarvittaessa noin kello 22 saakka. Näissä päiväkodeissa ei järjestetä yö- ja viikonloppuhoitoa. Yö- ja viikonloppuhoitoa tarjoaa Paimenkujan päiväkotiti. Perheellä ei ole subjektiivista oikeutta vuorohoitoon, vaan sitä tarjotaan molempien vanhempien tai lapsen kanssa yhteistaloudessa asuvien aikuisten työstä tai pääsääntöisestä opiskelusta johtuvan tarpeen vuoksi. Vanhempien loma- ja vapaapäivä tarkoittaa myös lapsen vapaapäivää, ja hoitoajat on ilmoitettava tarpeeksi ajoissa. (Ilmajoki, [Viitattu 20.6.2016]). Kämpälämäen päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman (2015) mukaan päiväkodissa tarjotaan lapsille vuorohoitoa yhdeksän kuukauden ikäisistä kuuteen ikävuoteen saakka.

Ilmajoen kunta tarjoaa perheille maaseutuasumista. Ilmajoella on asukkaita noin 12 000, ja määrä kasvaa vuosittain 60 asukkaalla ja 30 uudella asunnolla. (Ilmajoen kunta. [viitattu 1.1.2017]). Kasvava kunta tarkoittaa kasvavaa päivähoidon tarvetta, ja voidaan päätellä, että myös vuorohoidon tarve kunnassa lisääntyy.

4 MIKÄ JOHTAA VUOROHOIDON TARPEESEEN?

Tilastokeskuksen mukaan normaalia 35–40-tuntista työviikkoa tekee yhä harvempi suomalainen. Normaaliviikkoista työviikkoa tekeviä työntekijöiden määrä on vähentynyt 140 000 työntekijällä kahdessakymmenessä vuodessa. (Suomen virallinen tilasto 2009).

4.1 Vuorotyö

Vanhempien epätyypilliset työajat johtavat lapsen vuorohoidon tarpeeseen. Hoito-, liikenne-, ravintola- ja turvallisuusala ovat olleet jo kauan aloja, joilla vuorotyö on tyypillistä. Hiljattain tehdyn lakimuutoksen mukaan myös kaupat voivat pidentää aukioloaikojaan sekä olla auki myös juhlapyhinä yhä kauemmin. (Hallituksen esitys 2015).

Tilastokeskuksen tekemässä tutkimuksessa todetaan, että naisista 23 % ja miehistä 18 % tekee vuorotyötä tai säännöllistä ilta- tai yötyötä. Vuorotyön kerrotaan olevan yleisempää aloilla, joilla palkka on alhainen, kuten esimerkiksi kaupan alalla. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.) Vuorotyö vaikuttaa suoraan ihmisen hyvinvointiin. Olemme tottuneet vuorokausirytmiiin, jossa heräämme aamulla ja rentoudumme iltaa kohden. Vuorotyö ja erityisesti yötyö vaikuttaa ihmisen ruumiinlämpöön, stressihormoneihin, aineenvaihduntaan, ruoansulatukseen sekä sisäiseen kelloon. (Att förebygga ohälsa i skiftarbete 2013, 6.) Toisaalta Moss (2009, 70) löytää vanhempien vuorotyöstä myös positiivisen puolen: ulkopuolisen hoitajan tarve voi vähentyä, jos molemmat vanhemmat tekevät vuorotyötä, mikä on lapsen kannalta hyvä ratkaisu. Lapsille ei tule pitkiä hoitopäiviä, eivätkä he joudu olemaan pitkään erossa vanhemmistaan.

Kauppojen laajennetut aukiolot vaikuttavat siihen, että yhä useampi vanhempi joutuu työskentelemään pyhäpäivisin ja viikonloppuisin, jolloin lapsi tarvitsee tarpeen mukaan myös vuorohoitoa. Päivittäistavarakauppa ry:n mukaan 2016 vuoden alusta kaupat voivat itse valita aukioloaikansa riippumatta siitä, minkä kokoinen myymälä on, missä se sijaitsee tai mikä viikonpäivä on. Ennen lakimuutosta kauppojen tuli hakea aluehallintovirastolta poikkeuslupaa aukioloon pyhäpäivänä. Työ-

ja elinkeinoministeriön mukaan tällä uudistuksella pystytään tarjoamaan lisää työtunteja nykyisille työntekijöille sekä palkkaamaan uusia työntekijöitä. (Päivittäistavarakauppa 2006).

Kuoppalan ja Sandin (2014) tutkimustulosten mukaan lasten vuorohoidon tarve johtuu enimmäkseen vanhempien vuorotyöstä. Tutkimukseen sisältyneessä kyselyssä muutama vanhempi vastasi yrittäjyyden ja opiskelun olevan syy lapsen vuorohoidon tarpeeseen.

4.2 Matkatyö

Matkatyötä tekevät vanhemmat voivat matkustaa kotimaan sisällä tai työelämän kansainvälistymisen ansiosta myös ulkomailla (Yle teksti-TV 2013). Taloussanomien (2001) mukaan suurin osa matkatyötä tekevistä on perheellisiä miehiä. Matkatyötä tekevä vanhempi voi olla jopa viikkoja poissa kotoa tai tulla esimerkiksi viikonlopuiksi kotiin. Työterveyslaitoksen teettämässä tutkimuksessa (2011) kansainvälisten työmatkojen kuormittavuudesta ne vastaajat, jotka elävät parisuhteessa ja joilla on lapsia, kokivat kansainvälisen matkatyön aiheuttavan ristiriitoja työn ja perheen kesken. Matkatyötä tekevien perheiden arki kulkee vain toisen vanhemman työaikojen mukaan, ja lapsi joutuu olemaan erossa toisesta vanhemmastaan pitkiä aikoja.

4.3 Yksinhuoltajuus

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 yhden vanhemman perheitä oli 181 010. Näistä äiti-lapsiperheitä oli 149 668, eli 10,2 prosenttia, ja isä-lapsiperheitä oli 31 342 eli 2,1 prosenttia lapsiperheistä. Yksinhuoltajaperheiden osuus kaikista perheistä oli 12,3 %. Yksinhuoltajaperheessä tarve vuorohoidolle voi olla kokoaikainen ja säännöllinen, mikäli vanhemman työ on kaksi- tai kolmivuorotyötä. Osalla vanhemmista on sosiaalisia verkostoja lähellä tai samalla paikkakunnalla, jolloin hoito pystytään järjestämään niin, ettei vuorohoitoon ole tarvetta. Tilastokeskus (2015) toteaa, että osa vanhemmista on voinut muuttaa paikkakunnalle, jossa so-

siaalisia verkostoja ei ole, jolloin hoitojärjestelyt ovat vaativampia ja vuorohoitoa tarvitaan enemmän.

Väestöliiton tekemän tutkimuksen mukaan avioeroriskiä suurentaa muun muassa maallistuminen, joka tarkoittaa uskonnollisten arvojen ja instituutioiden väistymistä. Lisäksi avioeroriskiä kasvattaa lapsen syntyminen ennen avioliittoa. Väestöliiton mukaan yhteiskunnassamme on tullut yleiseksi tavaksi hankkia lapsia ennen avioliittoa, eikä naimisiin mennä välttämättä ollenkaan. Lisäksi perhemuutokset eli vanhempien avioerot olivat vuosina 2013–2014 vähentyneet 4 760:lla, kun taas avoparien, jolla on lapsia, määrä oli kasvanut 1459:llä.

4.4 Opiskelu

Lapsella on oikeus päivähoitoon, jos vanhempi opiskelee. Eri opiskelumuotoja on nykyisin monenlaisia ja osa koulutuksista tapahtuu iltaisin ja viikonloppuisin, mikä aiheuttaa lapselle vuorohoidon tarpeen, jos vanhempi on yksinhuoltaja tai jos kumppani on samanaikaisesti töissä. Esimerkiksi uudistunut laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (L. 26.6.2015/817) varmistaa, että ammattihenkilöillä on tehtävän edellyttämä koulutus ja riittävä pätevyys toimia alalla. Lain tarkoituksena on edistää asiakasturvallisuutta turvaamalla ammattitaitoiset työntekijät. Lakiuudistuksen myötä yhä useampi ihminen kouluttautuu uudelleen tai hankkii itselleen lisäkoulusta, mikä saattaa lisätä perheiden vuorohoidon tarvetta.

5 VUOROHOIDON VAIKUTUS LAPSEEN

Vuorohoidon takia lapsen normaali päivärytmi muuttuu täysin. Lapsi saattaa mennä hoitoon vasta lounaan tai välipalan aikaan. Lapsi voi kokea tämän sekavaksi, ja hän voi mieltää lounaan tai välipalan aamupalaksi, jolloin lapsen käsitys päivästä on vääristynyt. Lastenpsykiatri Jari Sinkkonen (2013) on pohtinut lapsen persoonallisuuden, iän ja apukeinojen vaikutuksia vuorohoitoon sopeutumiseen. Pohdin opinnäytetyöni alaluvuissa kiintymyssuhteiden sekä vuorohoidosta aiheutuvan poikkeavan päivärytmin ja eripituisten hoitopäivien yhteyttä toisiinsa.

5.1 Päivärytmin ja rutiinien merkitys lapselle

Rutiinit ovat tärkeitä erityisesti pienille lapsille. Rutiineilla tarkoitetaan päivittäin toistuvia asioita, joilla luodaan säännöllisyyttä lasten hoitopäivään. Vuorohoito saattaa sekoittaa lapsen päivärutiinit täysin, ja rutiinien vaihtuminen vaikuttaa lapsen oppimiseen ja kiintymyssuhteiden syntymiseen. Rutiinit kuuluvat päiväkodin oppimisprosessiin. Tavallisesti päiväkotia aukeaa noin kello 6, jonka jälkeen puoli kahdeksalta tarjotaan lapsille aamupala. Tämän jälkeen lapsilla on joko ohjattua leikkiä tai vapaata leikkiä, ulkoilua ja lounas. Lounaan jälkeen monissa päiväkodeissa on esimerkiksi satutuokio, päiväunet ja myöhemmin välipala. Iltapäivällä lasten päivä päättyy normaalisti ulkoiluun, jonka jälkeen päiväkotia sulkeutuu. (Bäckman, M. 2010.) Kun lapsi tulee esimerkiksi iltahoitoon, rutiinit ovat erilaiset ja poikkeavat jokaisen lapsen kohdalla riippuen hoitoon tulemisesta ajankohdasta. Lapsen päivä voi alkaa esimerkiksi päiväunilla tai välipalalla.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen varhaiskasvatuksen asiantuntija on todennut Talouselämän uutisissa (2013), että säännöllinen päivärytmi on tärkeää erityisesti pienelle lapselle. Pärkön (2004, 218) mukaan lapsi pystyy jäsentämään päivänsä selkeiden rutiinien kautta, ja mikäli päivärytmiin tulee muutoksia esimerkiksi vuorohoidon vuoksi, olisi tästä hyvä kertoa lapselle etukäteen, jotta lapsi pystyisi sopeutumaan muutokseen mahdollisimman hyvin. Pentikäisen (2008) mukaan epäsäännöllinen päivärytmi vaikuttaa lapseen kolmella tasolla. Fyysisellä tasolla siitä seuraa ruokailuun ja uneen liittyviä ongelmia, emotionaalisella tasolla epäsäännöll-

lisen päivärytmin todettiin aiheuttavan perheessä enemmän kiukuttelua. Käyttäytymisen tasolla epäsäännöllisen päivärytmin huomattiin aiheuttavan erityisesti totelemattomuutta ja levottomuutta. Näiden tulosten mukaan voidaan päätellä, että vuorohoidossa, jossa on epäsäännöllinen päivärytmi, esiintyy enemmän fyysisen, emotionaalisen ja käyttäytymisen tason ongelmia.

5.2 Kiintymyssuhteet ja vuorohoito

Sinkkonen lainaa John Bowlbyn (1976) ajattelutapaa: lapsen hyvän kehityksen edellytys on lapselle tärkeiden aikuisten pysyvyys ja todellinen läsnäolo päivittäin. Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsi kiintyy niihin aikuisiin, joilta hän saa hoivaa. Teorian mukaan vanhempien poissaolo tai vanhemman lähteminen on lapselle uhka. (Rusanen 2011, 27.) Lapsi on jatkuvasti vuorovaikutuksessa sosiaalisen ja fyysisen ympäristön kanssa, mikä vaikuttaa siihen, millä tavalla lapsi luo ja keneen. Mikäli vanhempi on pitkiä aikoja töissä ja lapsi viettää enemmän aikaa hoidossa kuin kotona, voi lapsi muodostaa turvallisen kiintymyssuhteen esimerkiksi hoitotätiin. Näin ollen lapsen voi olla hankala lähteä hoitopäivän jälkeen kotiin, kun hän viettäisi mieluummin aikaa hoitotädin kanssa, johon hän on muodostanut turvallisen kiintymyssuhteen. Päivähoitojärjestelmässä määritellään, että päivähoiton tarkoitus on turvata ja edistää lapsen kehitystä, kun vanhemmat ovat työelämässä. (Rusanen 2011, 192.)

Erja Rusasen haastattelussa mainitaan alle 3-vuotiaiden kiintymyssuhteen olevan yhtä tärkeässä roolissa kuin vanhempien lasten, vaikka pienemmät lapset eivät osaa välttämättä protestoida sitä vastaan. Tämän takia vanhempien tulisi varmistaa, että hoidossa on päivän aikana hoitaja, joka välittää lapsesta, eikä hoitaja vaihtuisi. (Steiner-kasvatus 2/2012, 5/14.) Vuorohoito aiheuttaa hoitajien vaihtuvuuden suhteen ison ongelman, sillä lapsi saattaa olla hoidossa pidempään kuin hoitajan työvuoro kestää. Jari Sinkkonen on esittänyt Ylen uutisissa (2013) erityisesti pienten lasten kannalta viisaan kysymyksen: onko vanhempien välttämätöntä tehdä vuorotyötä tai voisiko löytyä jokin muu hoitojärjestely? Rusasen (2011) mukaan taas niukka kotihoidontuki ja subjektiivinen päivähoito-oikeus ohjaavat van-

hempia helposti valitsemaan työelämän tai vauvan syntyessä kodin ulkopuolisen hoidon. (Rusanen 2011, 191–192.)

Käsitteellä kiintymismalli tarkoitetaan lapselle muodostuvia käsityksiä hänen hoitajistaan ja hoidon laadusta sekä lapsen käyttäytymistä, kun hän pelästyy. Lisäksi käsite sisältää myös aikuisen toimintamallin suhteessa lapseen, kun lapsi kaipaa aikuisen tukea. (Rusanen 2011, 58.)

Rusanen (2011, 58) toteaa eroahdistuksen tarkoittavan niitä tunteita ja reaktioita, jotka tulevat silloin, kun lapsi joutuu eroon hänelle tärkeistä aikuisista. Lapsille on useimmiten vaikeaa joutua eroon hänelle tärkeistä aikuisista, minkä huomaa yleensä tilanteissa, kun lapselle tarjotaan apua.

Kun lapsi joutuu olemaan hoidossa eri ajan kuin normaalin totutun päivärhythmin, esimerkiksi pitkiä hoitopäiviä, ilt- ja yöhoitovuoroja, vaikuttaa se lapsen kiintymyssuhteiden muodostumiseen. Pitkät hoitoajat ja vähäinen yhdessäolo vanhempien kanssa vuorokauden aikana voi aiheuttaa sekaannusta lapsen kiintymyssuhteen muodostamisessa.

5.3 Lapsen unen tarve

Lapsi tarvitsee paljon unta, koska lapsella on paljon opittavaa ja lapsen kasvuun liittyvillä hormoneilla on suora yhteys uni-valverytmiin. (Terveyskirjasto 2012.) Lapsen maailman (10/2013) mukaan lapsen uni vaatii erityistä suojelua. REM-uni eli vilkeuni vaikuttaa unitutkijoiden mukaan rytmiltään yhtä nopealta kuin valvetila, vaikka ihminen on unessa. Leikki-ikäisellä lapsella on enemmän REM-unta kuin aikuisilla. Se ei ole kovin syvää unta, ja lapset heräilevät siitä helposti. Lapsen uni voi kärsiä vuorohoidosta esimerkiksi silloin, kun vanhempi hakee lapsen iltavuoron päätyttyä kello 21–22 aikaan. Lapsi on saattanut nukahtaa hoidossa ja voi herätä, kun häntä haetaan, jolloin uni on katkonaista ja unta voi olla vaikea jatkaa enää kotona. Lapsi voi olla iltahoidossa myös hereillä siihen asti, kunnes vanhempi tulee hakemaan häntä hoidosta. Tässä tilanteessa lapsen unen kannalta voi olla haitaksi se, että seuraavana aamuna täytyy herätä esimerkiksi kello kuusi uudestaan hoitoon. Unioppaan (2013) mukaan leikki-ikäisen lapsen unentarve on noin

10–13 tuntia vuorokaudessa. Lapsen hyvään uneen vaikuttaa ikä, kehitystaso ja levottomuus sekä vanhemmilla lapsilla ihmissuhteet. Välillä lastenkin voi antaa mennä nukkumaan myöhemmin, kuten esimerkiksi loma-aikoina tai erityisen tapahtuman yhteydessä. (Barn och sömn 2016.)

Sinkkosen (2013) mukaan mitä vanhempi lapsi on, sitä jännittävämpää yöhoidosta tulee, ja se voi olla jopa hauskaa. Pienemmille yöhoidossa oleville lapsille voi keilla tuoda tuttuja tavaroita, kuten esimerkiksi tutun unilelun tai jopa vanhemman kuvan, mikä voi tuoda lapselle helpotusta ja taata lapselle turvalliset ja laadukkaat yöunet.

Pitkät hoitoajat. Yleensä kun lapsi on vuorohoidossa, vanhempi tekee vuorotyötä. Esimerkiksi hoitoalan työehtosopimuksen mukaan työvuoron pituus on pääsääntöisesti enintään 10 tuntia, yksityissektorilla yövuorot voivat kestää maksimissaan 12 tuntia, ellei toisin ole sovittu. Yötyötä saa tehdä korkeintaan seitsemän vuorokautta peräkkäin jaksotyössä, mikä tarkoittaa sitä, että päivällä kun vanhempi nukkuu, saattaa lapsi olla hoidossa. (Superliitto, [viitattu 5.7.2016]). Tavallisimmin lapsen hoitoaika kestää kello 15 saakka, jos vanhempi on ollut yön töissä. Arja Urpilainen toteaa opinnäytetyössään, että lasten näkökulmasta ongelmat liittyvät pitkiin hoitopäiviin, päiväuniin ja ikävöimiseen. (Urpilainen 2012, 54.)

6 PÄIVÄKODIN JA VANHEMPIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Kasvatuskumppanuus määritellään lasten vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten väliseksi yhteistyöksi. Kumppanuusajattelu perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen sekä siihen, että molemmilla osapuolilla on yhteisiä tavoitteita lapsen kasvatuksessa. (Kasvatusvuorovaikutus 2006, 92–93.) Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ja päiväkodin henkilöstö ovat sitoutuneet yhteistyöhön lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa, mikä edellyttää molemmilta osapuolilta sekä tasavertaisuutta että luottamusta. Lapsen tarpeet ovat kasvatuskumppanuuden edellytys, mikä ohjaa varhaiskasvatuksen toimintaa. Kasvatusoikeus ja -vastuu on ensisijaisesti vanhemmilla, kun taas ammatillinen tieto ja taito ovat kasvatuksen ammattilaisilla, joiden vastuulla on kasvatuskumppanuuden ja hyvän yhteistyön luominen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 31.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2006, 31) on kirjattu, että vanhemmilla tulisi olla mahdollisuus olla osallisina omaa lastaan koskevien päätösten teossa, kehityskeskusteluissa ja lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on kasvattajien ja vanhempien kohtaamisten syventäminen. Lisäksi kasvatuskumppanuudella tavoitellaan sitä, että lapsen asiat sekä elämäntilanteet perheessä ja päivähoidossa tulevat esille avoimesti kunnioittavassa ja tasavertaisessa ympäristössä. Vuorohoidossa aikuiset vaihtuvat päivän mittaan, eivätkä kaikki aikuiset näe toisiaan joka päivä vaihtakseen tietoa lapsista. Tiina Komi (2011) kirjoittaa artikkelissaan Rytmiä vuorohoitoon, että Salossa vuorohoitopäiväkodissa on kehitetty lasten kirjallinen havainnointimenetelmä, jonka avulla tieto lapsen oppimisesta ja kehityksestä siirtyy aikuiselta toiselle mahdollisimman hyvin.

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

7.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymys

Käytän opinnäytetyössäni laadullista tutkimusmenetelmää. Laadulliselle tutkimukselle ominaista on ymmärtää kohdetta kokonaisuutena: laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä. Laadullisessa tutkimuksessa teoria on välttämätön. Laadullista tutkimusta voidaan toteuttaa monin erilaisin menetelmin. (Laadullinen tutkimus 2011). Tutkimuskysymykseni ovat: Minkälaisia kokemuksia vanhemmilla on vuorohoidosta ja miten vuorohoitoa pystyisi kehittämään? Opinnäytetyöni teoreettinen viitekehys rajautuu vanhempien kokemuksiin vuorohoidosta eikä työntekijöiden näkökulmaan.

7.2 Tutkimuksen kulku

Kyselyni toimitettiin 23 vuorohoitoa käyttävälle perheelle. Tiedustelin päiväkodilta etukäteen, kuinka monta perhettä vuorohoitoa käyttää, ja tein kyselylomakkeet sen mukaan. Päiväkodin henkilökunta jakoi kyselyt vanhemmille, jotta kyselyt saataisiin vanhemmille mahdollisimman pian. Toimitin kyselylomakkeet postitse päiväkodille syksyn alussa, jolloin minulla alkoi hallinnon harjoittelujakso. Tulosten analyysin aloitin joulukuussa harjoittelujakson päättyttyä.

7.3 Aineistonkeruumenetelmän valinta

Käytän opinnäytetyössäni puolistrukturoituja kyselylomakkeita, jotka ovat mielestäni vanhemmille helpoimpia, sillä he ovat usein kiireisiä lapsen vienti- ja hakutilanteissa. Lisäksi vanhempien anonymiteetti säilyy. Kyselylomakkeen laatimisessa tärkeää on, että kyselystä tulee vanhemmille riittävän kiinnostava. Vanhemmilla on usein kiire lapsia hoitoon tuodessaan. Puolistrukturoidulle kyselylomakkeelle ominaista on, että tutkija päättää harkinnan jälkeen kysymysmuodon ja pohtii esittämisjärjestyksen. (Vilkkä 2005, 101.)

Kyselylomakkeen etuna on, että vastaajat saavat vastata anonyymisti eli vastaajat jäävät tuntemattomiksi. (Vilkkä 2015, 94–95.) Tämä on vanhemmille helppoa, eikä heidän tarvitse varoa sanojaan vastauksissa. Kyselylomakkeen olisi voinut lähettää myös sähköpostissa, jolloin tulee etukäteen selvittää, onko vastaajilla mahdollisuus sähköpostin ja internetin käyttöön. Sähköpostikyselyssä vastaaja ei jää tuntemattomaksi, minkä vuoksi en valinnut sähköpostia.

Kyselylomakkeessa voi olla monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä tai sekamuotoisia kysymyksiä. Monivalintakysymykset ovat vakioituja ja näin ollen vertailukelpoisia. Monivalintakysymyksissä vastaajalle annetaan valmiit vastausvaihtoehdot. (Vilkkä 2015, 105–106.) Hirsjärven ym. (2009, 201) mukaan monivalintakysymykset ikään kuin pakottavat vastaajat valitsemaan jonkin vastausvaihtoehdon. Avoimilla kysymyksillä vastaajalle annetaan vapaus vastata kysymykseen omin sanoin ja vastaamista rajataan vain vähän. Sekamuotoisissa kysymyksissä on annettu osa vastausvaihtoehdoista valmiina, mutta mukana on myös yksi tai useampi avoin kysymys, esimerkiksi jokin muu, mikä? (Vilkkä 2015, 105–106.) Minun kyselylomakkeessani on monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä ja sekamuotoisia kysymyksiä.

Vehkalahti (2008, 11) toteaa, että kyselytutkimuksen tarkoitus on kerätä tietoa ja tarkastella erilaisia ilmiöitä, kuten ihmisen toimintaa, arvoja ja asenteita sekä yhteiskunnallisia asioita. Tutkimuksessani kerätään tietoa lähinnä toiminnasta.

Puolistrukturoidussa haastattelulomakkeessa on valmiina tarkasti määritellyt vastaukset, jotka saa rastittaa, mutta avoimet kysymykset antavat tarvittaessa tilaa tarkentaa vastausta. Tällaisia avoimia kysymyksiä voivat olla muun muassa ”muuta, mitä?” tai ”jokin muu, mikä?” (Stat, [Viitattu 19.8.2016]). Puolistrukturoitu lomake on mielestäni hyvä vaihtoehto perheille kiireisen arjen keskelle, koska vanhempien ei tarvitse kuin rastittaa sopivin vaihtoehto. Lisäksi lomakkeessa on annettu tilaa tarkentaa vastauksia, jolloin vanhemmat, jotka haluavat vaikuttaa, saavat sanoa asiansa.

Tutkimukseeni voi viitata myös tapaustutkimuksena. Laineen ym. (2007, 9–11) mukaan tapaustutkimukseen kuuluvat olennaisesti kysymykset miksi ja miten. Tapaustutkimus tarkoittaa tarkan kuvauksen tekemistä tutkimuksen kohteena olevas-

ta asiasta, ja siinä aihe on tarkasti rajattu. Tutkimus kohdistuu yhteen toimintamuotoon, joka on opinnäytetyössäni Ilmajoen kunnan vuorohoito palvelut. Opinnäytetyöni rajautuu Ilmajoen vuorohoitoon sekä sen parissa olevien perheiden kokemuksiin vuorohoidosta.

7.4 Aineistonkeruu

Kyselylomakkeen saatekirjeessä (Liite 1) kerroin oman henkilöllisyyteni ja mistä kiinnostukseni kyseiseen aiheeseen heräsi. Lisäksi kerroin saatekirjeessä, että vastaukset käsitellään nimettöminä ja kysely palautetaan kirjekuoreen suljettuna, jotta vanhemmat voivat luottamuksellisesti kertoa rehellisen mielipiteensä. Kyselylomakkeen alussa ovat vastausohjeet.

Vastauksia palautui 23:ltä vastaajalta 9 kappaletta, eli vastausprosentti oli 39. Lapsiperheiden, varsinkin vuorohoitoa käyttävien lasten vanhemmat ovat hyvin kiireisiä, mikä voi olla osasy siihen, ettei vastauksia tullut enempää. Kyselyn ajankohdan vuoksi en päässyt itse päiväkodille jakamaan lomakkeita vanhemmille.

Vastausajan lopussa lähetin vanhemmille muistutuksen (liite 2) kyselyyn vastaamisesta. Kyselylomakkeen saatekirjeessä (liite 1) oli kysymyksien tai kommenttien varalta omat yhteystietoni, mutta yhteydenottoja ei tullut. Kyselyn alussa ohjeistettiin vanhempia kyselyyn vastaamiseen ja samalla kerrottiin lyhyesti, millainen kysely on.

7.5 Sisällönanalyysi ja tapaustutkimus

Tuomi ja Sarajärvi (2002, 93–95) toteavat, että sisällönanalyysi ei ole pelkästään laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä, vaan sitä on käytetty määrällisessä tutkimuksessa jo 1900-luvun alusta lähtien. Käytän tätä analyysimenetelmää opinnäytetyössäni, joka tarkoittaa, että analysoin tuloksia sanallisesti. (Hiltunen, L. [Viitattu 31.1.2017]). Sisällönanalyysissä tuotettu aineisto voidaan kvantifioida eli aineistoa voidaan jatkaa niin, että sanallisesti kuvatusta aineistosta tuotetaan myös määrällisiä tuloksia. (Catanzaro 1988, Burns & Grove 1997, 109.) Sisällönanalyysi-

sin tarkoitus laadullisessa tutkimuksessa on luoda tiivis, mutta kattava sanallinen kuvaus tutkittavasta kohteesta. (Tuomi, J & Sarajärvi, A, 2002,110.)

Käytin opinnäytetyössäni Tuomen & Sarajärven (2002) mallia sisällönanalyysistä. Se jakaantuu kolmeen eri teemaan: pelkistämiseen eli redusointiin, aineiston keräämisen yhdenmukaistamiseen eli klusterointiin sekä teoreettisten käsitteiden luomiseen eli abstrahointiin. Opinnäytetyöni on analysoitu kyselylomakkeista saattujen tulosten avulla eli aineistolähtöisesti. Klusterointivaiheessa etsin kyselylomakkeen monivalintakysymyksistä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä, minkä avulla pystyin ryhmittelemään ja yhdistelemään aineistoa. Viimeisessä vaiheessa eli abstrahoinnissa aineistosta erotetaan olennainen tieto.

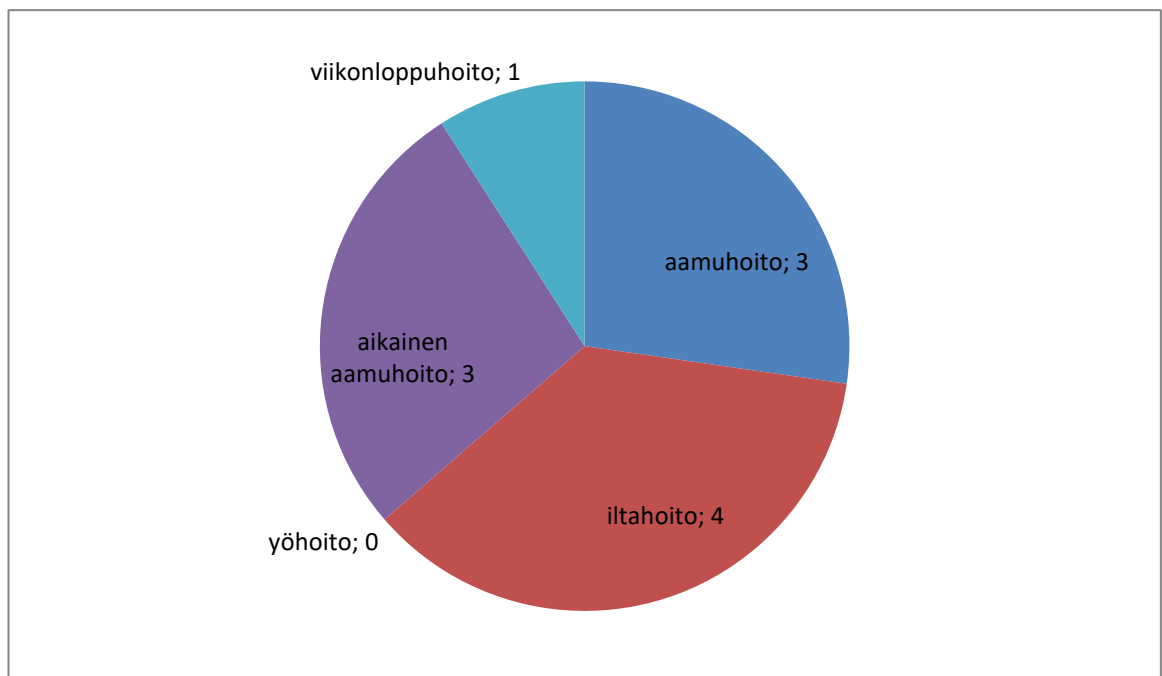
7.6 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Hirsjärven ym. (2009, 24–25) mukaan eettiset kysymykset ovat olennainen osa tutkimuksen tekemistä. Opinnäytetyön kyselylomaketta työstettäessä täytyi pohtia eettisyyttä vanhemmille kohdistettujen kysymysten sisällössä. Lisäksi otin eettisyyden huomioon siinä, ettei vanhempien tarvinnut paljastaa henkilöllisyyttään. Eettisyys oli koko tutkimusprosessin loppuun asti läsnä, ja erityisesti tulosten analyysivaiheessa eettisyys täytyi ottaa huomioon. Käytin tutkimustuloksissani suoria lainauksia, mutta huolehdin, ettei kukaan ole niistä tunnistettavissa eivätkä ne loukkaa ketään. Heikkilän (2004, 31) mukaan kenenkään yksityisyyttä ei saa vaarantaa eivätkä yksittäiset henkilöt saa olla tunnistettavissa. Näiden teorianäkökohtien pohjalta toteutin myös analyysini eettisten periaatteiden mukaisesti.

8 TUTKIMUSTULOKSET

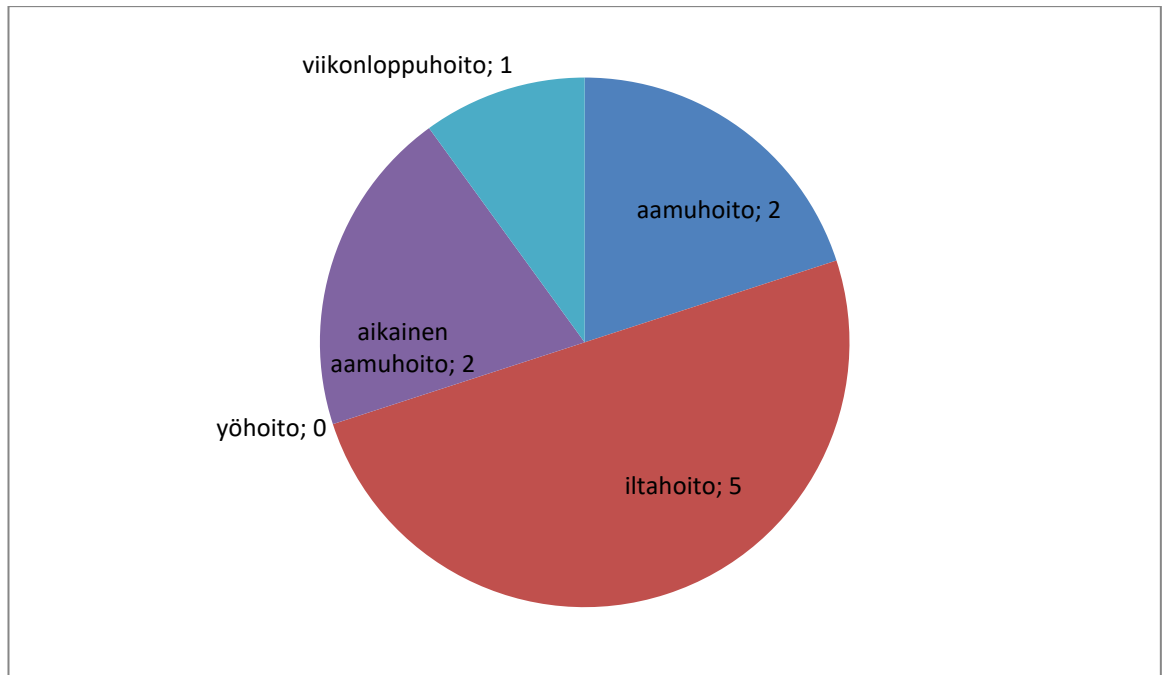
8.1 Elämäntilanteen ja vuorohoidon tarpeen kartoitus

Ensimmäisenä kysymyksessä kartoitettiin vanhempien elämäntilannetta, jossa he pystyivät kertomaan, ovatko he naimisissa, avoliitossa tai eronneet. Lisäksi muulle mahdolliselle elämäntilanteelle oli annettu vastausmahdollisuus vaihtoehdossa ”jokin muu, mikä?”. Kyselyyn vastanneista vanhemmista 7/9 olivat avioliitossa ja 2/9 avoliitossa. Kyselyyn ei vastannut yksinhuoltajia. Vastanneista vanhemmista 7:llä on 1–2 lasta, 2:lla 2–3 lasta ja vain yhdellä 3–4 lasta.

Kuvio 1. Vuorohoidon säännöllisen hoidon tarve.

Kuviosta 1 ilmenee, että säännöllisen vuorohoidon tarve painottuu iltahoidon tarpeeseen, joka on 37 % vastauksista. Kyselyyn vastanneista vanhemmista neljä tarvitsee säännöllistä vuorohoidoa ja viisi epäsäännöllistä vuorohoidoa, jota käsittelem seuraavassa kappaleessa.

Kuvio 2. Epäsäännöllisen vuorohoidon tarve.

Epäsäännöllisen vuorohoidon tarve oli yhden vastaajan verran suurempi kuin säännöllisen vuorohoidon tarve. Kuviosta 2 ilmenee, että iltahoidon tarve on suuri epäsäännöllisessä vuorohoidossa. Lisäksi vanhemmat tarvitsevat sekä aikaista että normaalia aamuhoitoa. Viikonloppuhoitoa tarvitsee sekä säännöllisessä että epäsäännöllisessä vuorohoidossa vain yksi vastaaja.

Lisäksi kysyin, kuinka monta päivää viikossa perheillä on vuorohoidon tarve. Vastaajista neljällä vuorohoidon tarve on kolmena päivänä viikossa, neljällä vastaajalla viitenä päivänä viikossa. Yksi vastaaja jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Neljän vastaajan lapset ovat hoidossa 7–8 tuntia päivässä, mikä on melko yleinen vanhemman työaika. Vastaajista 3:lla lapset ovat hoidossa 6–7 tuntia ja vain yhdellä alle viisi tuntia.

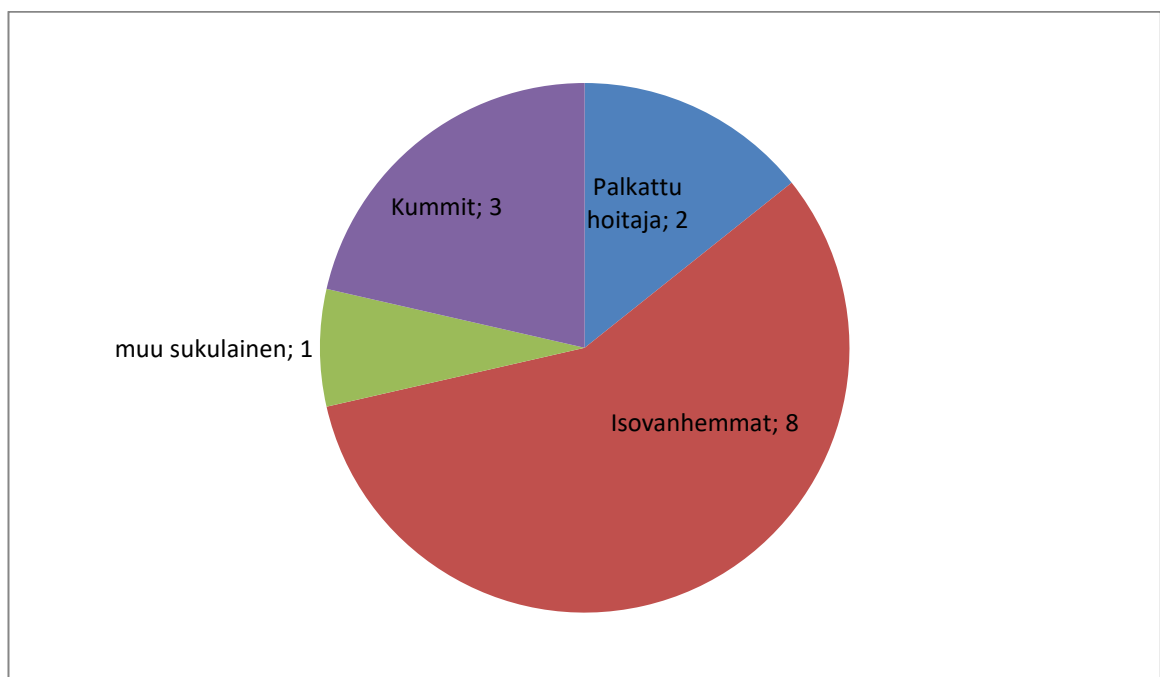
8.2 Syyt, miksi perheet tarvitsevat vuoroa

Suuri osa vastaajista (8) tekee vuorotyötä, mikä on syynä lapsen vuorohoidon tarpeeseen. Vastaajista neljä oli rastittanut myös epäsäännölliset työajat, jotka ilmeisesti ovat yhteydessä vuorotyöhön, sillä vastauksessa oli rastitettu sekä epäsään-

nöllinen työaika että vuorotyö. Vain yhdellä vastaajista on oma yritys, minkä vuoksi lapsi tarvitsee vuorohoitoa.

8.3 Muut lapsen hoitoon osallistuvat henkilöt

Tuloksista kävi myös ilmi, keitä muita päiväkodin henkilökunnan lisäksi osallistuu lapsen hoitamiseen. Kaksi perhettä oli palkannut hoitajan Mannerheimin lastensuojeluliitosta, kolmessa perheessä lasta hoitivat kummit sekä 8/9 perheessä isovanhemmat osallistuivat lastenhoitoon.

Kuvio 3. Muut lasten hoitoon osallistuvat henkilöt.

8.4 Hoitoon lähteminen ja hoidosta hakeminen

Alaluvussa 5.2 käsiteltiin kiintymyssuhteita, ja kysymykset 10, 11 ja 14–16 pohjautuvat osittain kiintymyssuhteisiin. Lapset ovat erilaisia, ja osalle hoitoon lähteminen on helppoa ja osalle vaikeampaa riippuen erilaisista tilannetekijöistä. (Pentikäinen 2008). Lisäksi siihen voivat joinakin päivinä vaikuttaa yksittäiset pienet asiat, kuten

lapsen yöunet ja ruokailut. Kyselyyn vastanneiden vanhempien lapsista kahdeksalle hoitoon meneminen oli mieluista, ja yksi vastasi, että hoitoon meneminen ei sisällä haasteita.

Hoidosta hakeminen on yleensä lapsille mieluista, mutta joidenkin lasten kohdalla tilanteeseen voi vaikuttaa muun muassa keskeneräinen, kiva leikki hoitokaverin kanssa. Kuusi vastaajaa rastitti kohdan, että lapsi lähtee mielellään hoitopäivän päätyttyä kotiin, kaksi vastasi, että lapsi usein kiukuttelee hakutilanteissa, ja yksi vastasi, että hakutilanteissa ei ole esiintynyt erityisiä haasteita.

8.5 Lapsen hakeminen hoidosta

Seitsemän vastaajaa ilmoitti, että äiti hakee lapsen hoidosta, ja viisi vastasi, että isä. Vaihtoehtona oli myös ”se kumpi ehtii ensin”. Tämä kolmas vaihtoehto oli ehkä huonosti sijoitettu, sillä osa vastaajista oli rastittanut kaksi ensimmäistä vaihtoehtoa, joiden jälkeen tuli kolmas vaihtoehto. Mikäli vaihtoehto ”se kumpi ehtii ensin” olisi ollut ensimmäisenä, siihen olisi luultavasti tullut enemmän rasteja.

8.6 Perheet vuorohoidon käyttäjinä

Kyselyssäni selvitettiin myös sitä, kuinka kauan perheet ovat käyttäneet vuorohoittoa. Osa perheistä oli käyttänyt vuorohoittoa jo vanhemman sisaruksen hoitomuotona. Pisin kokemus vuorohoidosta oli kahdeksan vuotta, yhdellä vastaajalla oli kokemusta kuusi ja puoli vuotta, kahdella vastaajalla neljä vuotta sekä viidellä vastaajalla 0–2 vuotta.

8.7 Lapsen leikkikaverit vuorohoidossa

Enemmistö vastaajista (9) oli sitä mieltä, että heidän lapsillaan on samanikäistä leikkiseuraa vuorohoidossa. Kaksi vastasi, että lapsilla on sekä samanikäistä että eri-ikäistä leikkiseuraa. Ryhmät muotoutuvat päiväkodeissa eri tavoin. Joissain päiväkodeissa lapset ryhmitellään iän perusteella. Toinen jakamisen tapa voi olla

esimerkiksi sisarusryhmä. Lapsen kaverisuhteet päivähoitossa ovat tärkeässä asemassa. Lapsi muodostaa omaa minäkuvaansa sosiaalisen vertailun kautta eli ryhmässä, jossa on muitakin lapsia. Minäkuva rakentuu käsityksestä itsestä ja omista ominaisuuksista. Ystävyysuhteet merkitsevät lapselle hyviä yhteisiä leikkejä, ja lapsi määrittelee ystäväkseen toisen lapsen, jonka kanssa he keksivät ja pitävät samoista leikeistä. Lapset oppivat ystävyysuhteista oman vuoron odottamista, jakamista ja emootioiden säätelyä. (Salmivalli C,33, 36.) Kyselyssäni en kysynyt lapsen kiusaamisesta muuta kuin kokemusta siitä, kuinka hyvin hoitopaikassa puututaan näihin tilanteisiin. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että kiusaamistilanteisiin puututaan hyvin tai erittäin hyvin, ja yksi vastasi, että ei ole kokemusta kiusaamistilanteista. Tämä osoittaa, että hoitohenkilökunta osaa puuttua hyvin kiusaamistilanteisiin päivähoitossa, mikäli sellaisia ilmenee.

Enemmistö vastaajista (7) oli sitä mieltä, että lapsi viihtyy vuorohoidossa muiden hoitolaisten kanssa. Luotettavat ja turvalliset aikuiset ovat luoneet hoitoon turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin, jossa lapsi viihtyy ja kokee turvallisuutta.

Eräässä vastauksessa tuli ilmi se, että välillä on hankala saada lapsen kanssa samanikäisiä leikkikavereita hoitoon samaan aikaan. Esimerkiksi tyttöjen lukumäärä voi olla suuri verrattuna poikien lukumäärään. Tutkimustuloksissani todetaan, että kasvatuskumppanuuteen toivottaisiin kiinnitettävän päiväkodissa enemmän huomiota. Vanhemmat kaipaisivat lisää tietoa päivän kulusta lapsen vienti- ja hakutilanteissa. Myös Kuoppalan ja Sandin (2014) tutkimustuloksissa tuli samansuuntaisia tuloksia.

8.8 Perheen haasteet arjessa

Kyselyssä selvitettiin myös, minkälaisia haasteita vuorohoitoa käyttävien perheiden arjessa on ja minkä verran erilaiset arjen asiat hankaloittavat perheen arjen kulkua. Positiivista oli se, että yöuniin vuorohoito ei aiheuttanut enemmistön (8) mukaan ollenkaan ongelmia. Perheen yhteiseen aikaan vuorohoito aiheutti jonkin verran ongelmia viidelle vastaajalle, paljon kolmelle vastaajalle, ei lainkaan yhdelle

vastaajalle. Lapsiperheen vuorohoitoarki voi olla todella sirpaleista, ja koko perhe ei ole välttämättä päivän aikana koolla yhdessä ollenkaan. Envallin (2005,23) mukaan suomalaisessa yhteiskunnassa näkyy edelleen arvojärjestys, jossa on ensimmäisenä työ, sitten perhe ja lapset. Väestöliiton (2011) mukaan vanhempien työajat vaikuttavat perheen yhteisen ajan vähyyteen enemmän kuin lasten päivähoito- ja koulupäivien pituus. Lisäksi perheenjäsenten harrastukset aiheuttavat hankaluuksia perheen yhteiselle ajanvietolle.

8.9 Ruokailu

Lomakkeen kysymykset 16 ja 17 koskivat lapsen ruokailua. Kohdassa 16 kysyttiin, minkä verran haasteita vuorohoito aiheuttaa lapsen ruokailuun. 6/9 vastaajasta oli sitä mieltä, että vuorohoito ei aiheuta ollenkaan haasteita ruokailuun, ja loput vastaajista olivat sitä mieltä, että aiheuttaa jonkin verran. Kysymyksellä 17 selvitin sitä, kuinka hyvin vanhempien työajat ja lapsen hoitoaika sopeutuvat vuorohoidon päivärytmiin ja päivän viiteen ateriaan: esimerkiksi onko lounaan järjestäminen hankalaa, jos lapsi menee iltahoitoon ja vanhempi iltavuoroon.

Pääosin ruokailu ja hoitoajat sekä vanhempien työajat sopeutuivat hyvin vuorohoidon rytmiin. Vastaajista kolme koki, että aamupalan sopeuttaminen rytmiin oli kohdalaisen vaikeaa. Selvitin kyselyssäni lapsen ruokailua siksi, että säännölliset ruoka-ajat kuuluvat lapsen rutiineihin ja lapsi oppii rutiineista. Mikkolan ja Nivalaisen (2009) mukaan ruokailutilanne merkitsee lapselle paljon muutakin kuin pelkkää ruoan syömistä. Se tuottaa lapselle turvallisuuden ja yhdessäolon tunteen, josta hän saa mielihyvää, mutta pahimmillaan lapsi voi myös ahdistua ruokailutilanteesta. Hasusen ym. (2004, 139) mukaan säännöllinen ruokailurytmi on lapselle tärkeää ja epäsäännölliset ruokailut lapsena voivat altistaa syömisestä pulmille ja häiritä lapsen ruokahalun säätelyä.

8.10 Vuorohoitopäivä ja rytmitys

Kysymyksellä 18 selvitettiin vanhempien näkemystä vuorohoidon päivärytmiin kuuluvien asioiden merkityksestä lapselle. Vanhemmat pitivät lapselle hyvin tärkeänä

täysipainoista ateriaa (8/9) ja selkeää päivärytmiä (7/9). Myös vakituiset hoitajat, riittävä ulkoilu, vapaa leikki, ohjattu toiminta ja samanikäiset leikkikaverit hoitopaikassa olivat kaikkien vastaajien mielestä lapselle joko tärkeitä tai hyvin tärkeitä. Kaksi vastaajaa ei osannut sanoa, ovatko toiset hoitolapset lapselle tärkeitä vai ei. Neljä vastaajaa koki toiset lapset tärkeiksi ja kolme hyvin tärkeiksi.

Kysymyksessä 18 kysyttiin edellä mainittujen asioiden tärkeyttä, kun taas kysymyksessä 19 kysyttiin, toteutuvatko nämä asiat vuorohoidossa. Myös näissä kysymyksissä kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että ne toteutuvat hyvin tai erittäin hyvin.

8.11 Perheiden mielipiteet puutteista vuorohoidossa sekä kasvatuskumppanuus

Kysymyksessä 20 annoin vastaajille mahdollisuuden kertoa esimerkkejä vuorohoitoon liittyvistä puutteista. Eräässä vastauksessa tuli esiin, että tiedonkulussa kodin ja vuorohoidon välillä on ollut puutetta. Iso-Kuuselan (2008) mukaan kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on, että vanhempi pääsisi osaksi lapsen päivää kuulemalla, miten lapsen päivä on sujunut ja mistä se on koostunut. Vanhempien ja päivähoitohenkilökunnan välille on tarkoitus saada luottamuksellinen ja vastavuoroinen suhde, jotta vanhempi voi huoletta jättää lapsensa hoitoon. Kysymyksessä 21 kysyin, kuinka tieto hoidosta siirtyy kotiin, ja vastaajista 8/9 olivat samaa mieltä tai erittäin samaa mieltä siitä, että tieto siirtyy päivähoidosta kotiin.

”Normaalirytmistä poikkeavaa toimintaa on varmaan vaikea järjestää, kun lapset ovat hoidossa eri aikoihin, esim. metsäretket yms. Tämä on harmi, mutta ymmärrettävää.”

Selvitin kyselyssä myös vanhempien näkemystä lapsen yksilöllisten tarpeiden toteutumisesta, VASU-keskusteluiden järjestämisestä ja toteuttamisesta sekä keskustelun sisällöstä. Näihin asioihin vastaajat olivat tyytyväisiä. Lisäksi päivän kuulumisten vaihto ja luottamusasiat olivat vastaajien mielestä kunnossa.

8.12 Vuorohoidon sisä- ja ulkotilat

Päiväkodin tilat ja ympäristö ovat tärkeitä asioita: niistä muodostuu lapsen hoito. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2006) mukaan varhaiskasvatusympäristö muodostuu siihen kuuluvista tiloista, lähiympäristöstä sekä erilaisista tiloista ja välineistä. Lapsen mielenkiintoa, uteliaisuutta ja kokeilunhalua herättävät tilat ovat tärkeitä lapsen oppimiselle ja innostumiselle.

Kysymyksessä 22 kysyin vuorohoidon ulkoilualueiden toimivuudesta, ja kysymyksessä 23 vastaajat saivat kertoa omin sanoin vuorohoidon ulkoilualueista. Vastauksista kävi ilmi, että pihat on suunniteltu isommille lapsille, eikä pienille lapsille ole pyynnöistä huolimatta saatu virikkeitä, yhtä mainintaa keinusta lukuun ottamatta. Erään vastaajan mukaan suurin osa vuorohoidon lapsista on pieniä, joten toiveena olisi ainakin liukumäki pienille lapsille. Tämän vastaajan mukaan on kurjaa, että lapset näkevät muille päiväkodin piha-alueille, joissa virikkeitä on enemmän. Myös eräästä toisesta vastauksesta käy ilmi, että piha on hieman ”kolkko” ja että on hyvä, että lapsia viedään välillä ikätason mukaisesti varustettuihin pihoihin leikkimään. Kolmannesta vastauksesta käy ilmi, että vuorohoidon pihassa on vähän leikkimahdollisuuksia muihin pihoihin verrattuna. Eräässä vastauksessa vuorohoidon piha-alueita oli kehattu viihtyisiksi.

Kysymyksessä 24 selvitettiin vanhempien näkemyksiä päiväkodin sisätiloista. 9/9 vastaajasta olivat sitä mieltä, että päiväkodilla on viihtyisät tilat. Myös ruokailutilaan ja lepohuoneeseen oltiin tyytyväisiä. Yksi yhdeksästä vastaajasta ei osannut sanoa, onko tyytyväinen päiväkodin sisätiloihin. Myös muuhun turvallisuuteen oltiin tyytyväisiä, vain yksi vastaaja ei osannut sanoa kantaansa. Kysymyksessä 25 sai kertoa omin sanoin näkemyksiä vuorohoitoyksikön sisätiloista. Eräässä vastauksessa moitittiin ilmastointia, joka oli vastaajan mielestä asennettu rakennusvaiheessa huonosti. Toisen vastaajan mielestä vuorohoidon sisätilat ovat kodikkaat. Eräässä vastauksessa kehattiin päiväkodin monipuolisten tilojen mahdollistavan sen, että lapset pystytään jakamaan pienryhmiin.

Essi Partanen ja Sari Runko (2016) ovat tutkineet vuorohoidossa olevien lasten perheiden arkea. Lisäksi he ovat tutkineet, minkälaiset asiat vaikuttavat arjen sujuvuuteen ja mitkä asiat tuovat perheelle voimavaroja arjessa toimimiseen. Samoja

asioita tuli esiin myös minun kyselylomakkeessani. Tutkimustulosten mukaan perheiden arki on kiireistä ja arkeen saatiin sujuvuutta ennakoimalla, suunnittelemalla ja säännöllisyydellä.

8.13 Vanhempien palvelukokemukset

Kysymyksessä 26 vastaajat saivat kertoa omin sanoin, oliko mieleen jäänyt jokin mieluisa tilanne, jolloin perhettä on palveltu vuorohoidossa erityisen hyvin. Vastauksista huokui vanhempien tyytyväisyys hyvin toimivaan vuorohoitoon. Vastaajat antoivat positiivista palautetta aina iloisista ja avuliaista hoitajista, joiden kanssa on aina helppo toimia. Hoitajilta saa tarpeeksi huomiota, vaikka ryhmät ovat suuria ja niissä voi olla paljon pieniä lapsia. Positiivista palautetta tuli myös siitä, että hoitajat ovat aidosti kiinnostuneita lapsen taustoista ja hoitoon vaikuttavista tekijöistä.

Todella monia hyviä ”palvelutilanteita” vuosien varrella. Joustavuudesta iso plussa! ☺ Yhteistyö kodin/perheen ja vuorohoidon välillä sujunut erinomaisesti!

Raskaana ollessani hoitajat olivat ihania ja pukivat isompia lapsia puolestani. Monesti kiireellä tuodessa lapsia hoitajat lupautuneet riisumaan lapset.

Kysymyksessä 27 selvitettiin, onko vanhempien mieleen jäänyt jokin tilanne, jolloin perhe ei ole ollut tyytyväinen saamaansa palveluun. Vastauksia tähän kysymykseen tuli vähän. Vastauksissa pohditaan lastentarhanopettajien joustamattomuutta hoidon suhteen, mutta toisaalta ymmärretään, että lait ja säädökset määrittelevät toimintaa. Näissä tapauksissa vanhempi on joutunut ottamaan päiväkodin johtajaan yhteyttä sopiakseen erikoisjärjestelyistä, ja siten ne ovat onnistuneet. Eräs vastaaja kertoi pitävänsä vanhemman polven hoitajista, joiden kohdalla korostuu kokemus eikä niinkään koulutus. Lisäksi ruoan maustomuudesta mainittiin, että siihen ei lisätä mausteita, ei edes suolaa.

8.14 Tulosten yhteenveto

Vastaajien tuloksista voidaan päätellä, että he ovat pääosin tyytyväisiä tarvitsemaansa palveluun eli vuorohoitoon. Vastauksista voidaan päätellä, että vastaajia askarrutti eniten vuorohoidon arki kotona, erityisesti perheen yhteinen aika ja vanhempien harrastukset. Vuorohoitoa käyttäviä perheitä askarruttivat myös kotityöt, joiden yhteensovittaminen vuorohoidon arjen kanssa oli välillä hankalaa. Vastauksista voidaan kuitenkin päätellä, että kaikki vastaajat pystyvät suunnittelemaan arjen askareet ja sopeuttamaan ne vuorohoidon rytmiin, sillä kukaan vastaajista ei kokenut, että vuorohoito olisi haitannut arjen sujumista erityisen paljon.

Ruokailusta hoitopaikassa mainittiin ruoan mauttomuus: erään vanhemman mielestä ruokaan ei lisätä mitään mausteita, ei edes suolaa, mutta muuten vastaajat olivat tyytyväisiä hoitopaikan täysipainoisiin aterioihin. Vastaajat olivat pääosin todella tyytyväisiä vuorohoidon arkeen.

Kysymys 6 koski vanhempien työaikoja lapsen kiintymyssuhteiden rakentumisen kannalta. Vanhemmilla oli korkeintaan 7–8 tunnin mittaisia työvuoroja, eli lapset eivät joudu olemaan vuorohoidossa pitkiä aikoja, jolloin aikaa jää kotona vanhempien kanssa olemiseen ja lapsi pystyy vahvistamaan kiintymyssuhteitaan omiin vanhempiinsa.

Vastaajat olivat tyytyväisiä vuorohoitopaikan tiloihin, lukuun ottamatta pihaleikki-alueita, joka sai moitteita vain isommille lapsille suunnatuista aktiviteeteista. Vastaajat olivat kuitenkin tyytyväisiä siihen, että hoitolapset pääsevät välillä leikkimään tiloihin, joissa on myös pienemmille lapsille suunnattuja aktiviteetteja. Turvallisuustekijät sisä- ja ulkotiloissa olivat vastaajien mielestä kunnossa. Tästä voidaan päätellä, että vanhemmat voivat turvallisesti tuoda lapsen hoitoon, kun vuorohoidon tilat ovat suunniteltu ja rakennettu turvallisiksi.

Ilmajoella vuorohoitoa pystyisi kehittämään panostamalla vuorohoidon ulkoilueiden virikkeisiin niin, että myös pienemmille lapsille löytyisi sopivia leikkipaikkoja.

Myös eräässä päiväkodissa on käytössä esimerkiksi pihanvaihtopäivät, joka tarkoittaa että päivittäin vaihdetaan pihoja ryhmien kesken, jotta lapset saavat vaihtelua ja erilaisia virikkeitä. Lapsen hoitopäivästä voisi esimerkiksi kirjata ylös päivän lapsilistaan tietoa lapsen päivästä, jolloin jokainen hoitaja pystyy luovuttamaan lapsen vanhemmille tiedostaakseen mitä päivän aikana lapsi on tehnyt hoidossa. Näin vanhemmat saisivat varmasti tietoa lapsen päivän kulusta päiväkodissa.

9 POHDINTA

Aloitin opinnäytetyöni keväällä 2016 teorian kirjoittamisella. Kirjoittaminen jatkui kesän ajan, ja viimeistelin teoriaosuutta joulukuun aikana. Aikataulutin opinnäytetyöni niin, että kesän aikana teoriaosuus olisi ollut valmis ja syksyllä olisin päässyt heti laatimaan ja lähettämään kyselyt. Halusin tehdä opinnäytetyöni yksin, sillä en asu opiskelukaupungissa, mikä olisi aiheuttanut aikataulullisia ongelmia. Halusin toteuttaa tutkimuksen kyselylomakkeen muodossa sen takia, että sen pystyin toteuttamaan joustavasti, sillä työn, koulun ja harrastusten vuoksi aikataulutus on välillä vaikeaa.

Opinnäytetyössäni olisi tutkimusosan onnistumiseksi voinut toteuttaa myös havainnointia tai lasten haastattelua. Kyselylomakkeen palautuksia tuli vain 9 kappaletta, mikä johti siihen, ettei tutkimus ole luotettava prosentuaalisesti. Jälkikäteen olisin kaivannut opinnäytetyöhöni paria, jonka kanssa olisin pystynyt jakamaan ajatuksiani ja tehtäviä. Vastausten pieni määrä jäi harmittamaan, koska se ei tehnyt opinnäytetyöstäni luotettavaa. Jälkikäteen olen myös miettinyt, miksi valitsin aiheen, josta on niin vähän teoriatietoa. Yksin työstäminen oli henkisesti raskas prosessi. Opinnäytetyöni kirjoittaminen keskeytyi lähes kokonaan hallinnon harjoittelujakson ajaksi, jolloin olin laittanut kyselylomakkeet eteenpäin. Hallinnon harjoittelun aikana sain kyselyt takaisin, mutta voimavarani eivät vielä riittäneet aineiston analysoimiseen.

Koko opinnäytetyön ajan olen tulevana sosiaalialan ammattilaisena kasvanut paljon. Työkokemusten ja työharjoittelujen kautta olen saanut paljon erilaisia näkemyksiä ja kokemuksia, mikä on lisännyt motivaatiota opinnäytetyöhön. Sosionomin (AMK) tutkintoon kuuluu kuusi eri kompetenssia, jotka ovat sosionomin eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämisosaaminen ja johtamisosaaminen. (Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto 2010.) Opinnäytetyössäni tuli vahvasti esiin lähes kaikki kompetenssit. Asiakastyön osaamisen kompetenssi oli suoraan yhteydessä opinnäytetyöhöni, sillä asiakkaat vastasivat kyselylomakkeeseeni, jossa täytyi ottaa huomioon jokaisen asiakkaan arvot ja se, ettei mikään kyselylomakkeessa tai vastausten analysointivaiheessa

loukkaa heitä. Sosionomin kompetensseista myös kehityksellinen tutkimusosaaminen korostui tutkimuksen tekemisen vaiheessa, samoin kuin kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen. Johtamisosaamisen ja osallistamisen kompetenssi oli läsnä koko opinnäytetyön prosessin ajan, sillä itsensä johtaminen oli tärkeää aikataulutuksessa ja yhteistyössä päiväkodin kanssa. Johtamisosaamisen kompetenssi oli myös läheisesti yhteydessä osallistavaan kompetenssiin, sillä olisin voinut johtaa itseäni paremmin ja osallistaa vanhempia vastaamaan kyselyyni. Tätä kriittisen ja osallistavan kompetenssia pohdin myös siltä kannalta, että kyselylomakkeessa olisi tärkeää osallistaa vanhempia vastaamaan kyselyyn eri keinoin. Kriittinen näkökulma kyselyiden analysoimisessa on myös tärkeää, että osaa kriittisesti tarkastella tutkimustuloksia ja pohtia niiden paikkansa pitävyyttä.

Opinnäytetyön tekemisessä oli tärkeää aikatauluttaa tekeminen ja huolehtia riittävästä levosta. Aloitin opinnäytetyöni teorian tutkimisella ja siihen tutustumisella, mistä kokosin oman opinnäytetyöni teoriaosuuden. Teoriaosuuden jälkeen alkoi kyselylomakkeen laatiminen. Kyselylomaketta laatiessani oli haastavaa pohtia, mitä asioita siinä kysytään.

Tulevaisuudessa vuorohoitoa voisi tutkia esimerkiksi osallistamalla lapsia ja kyselimällä heiltä, miten se toteutuu ja kuulemalla heidän mielipiteitään asiasta. Myös työntekijöiden mielipiteitä olisi mielenkiintoista kuulla esimerkiksi työajoista: peruuntuuko ilta- tai yövuoroja usein ja joutuvatko työntekijät ”hyppimään” ryhmästä toiseen vai ovatko työvuorot täysin selkeät. Yksi vaihtoehto olisi haastatella tästä asiasta vanhempia, jolloin tuloksista tulisi monipuolisempia, tosin vanhempien voisi olla vaikea löytää aikaa haastatteluihin arjen keskellä.

Tulevana sosionomi (AMK) – lastentarhanopettajana opinnäytetyön tekeminen opetti minulle paljon lapsia koskevasta lainsäädännöstä, jota olimme käyneet koulutuksessakin läpi. Opinnäytetyössä tuli kuitenkin syvennyttyä lakeihin paremmin. Työn kannalta lakeihin perehtyminen on välttämätöntä ja erityisen tärkeää. Itse olisin tulevana varhaiskasvattajana kiinnostunut joskus kokeilemaan työskentelemistä vuorohoidossa, sillä opinnäytetyöni myötä sain todella paljon teoretietoa vuorohoidosta, ja olisi erittäin mielenkiintoista päästä seuraamaan, kuinka nämä asiat toteutuvat työssä.

LÄHTEET

- A. 16.3.1973/239. Asetus lasten päivähoidosta. [Verkkajulkaisu]. Finlex. [Viitattu 14.1.2017]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>
- A. 3.6.1988/486. Asetus lasten päivähoidosta. [Verkkajulkaisu]. Finlex. [Viitattu 12.1.2017]. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1988/19880486>
- Bergbom, B., Leppänen, A., Mukala, K., Sainio, M., Smolander, A. & Vesala, H. 2011. Kansainvälisten työmatkojen kuormittavuus sekä terveys – ja hyvinvointivaikutukset. Helsinki: Työterveyslaitos. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 14.7.2016]. Saatavana: http://www.ttl.fi/fi/verkkokirjat/Documents/Kansainvalisten_tyomatkojen_kuormittavuus.pdf
- Bäckman, M. 2010. Hur vi på daghem kan skapa en trygg miljö för barnet: diskussionunderlag för samtal med barn kring daghemmets miljö,7. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 14.7.2016]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/24360/Beckman_Mikaela.pdf?sequence=1
- Envall, J. 2016. 1177 Vårdguiden: Barn och sömn. [Verkkosivusto]. [Viitattu 14.7.2016]. Saatavana: <http://www.1177.se/Tema/Barn-och-foraldrar/Mat-somn-och-praktiska-rad/Skrik/Barn-och-somn/>
- Färkkilä, N., Kahiluoto, T. & Kivistö, M. 2005. Lasten päivähoidon tilannekatsaus: Syyskuu 2005. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriö selvityksiä 2006:16. [Viitattu 10.12.2016]. Saatavana: <http://pre20090115.stm.fi/hl1147933743069/passthru.pdf>
- HE. 88/2015. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista annetun lain kumoamisesta ja sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain muuttamisesta. [Verkkajulkaisu]. Finlex. [Viitattu 31.1.2017]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2015/20150088>
- Hasunen, K., Kalavainen, M., Keinonen, H., Langström, H., Lyytikäinen, A., Nurttila, A., Peltola, T. & Talvia, S. 2004:11. Lapsi, perhe ja ruoka: Imeväis- ja leikkiikäisten lasten, odottavien ja imettävien äitien ravitsemussuositus. Helsinki: Edita Prima oy.
- Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hermanson, E. 2012. Terveyskirjasto: Uni paras lääke on. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.6.2016]. Saatavana: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00310

- Hermansson, M. & Ögren, D. 2003. Att förebygga ohälsa i skiftarbete. [Viitattu 10.7.2016]. [Verkkojulkaisu]. Umeå, 6. Saatavana: <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:276358/FULLTEXT01.pdf>
- Hiltunen, L. Ei päiväystä. Graduaineiston analysointi. Jyväskylän yliopisto: gradu-ryhmä.[Verkkojulkaisu]. [Viitattu 31.1.2017]. Saatavana: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/aineiston_analysointi2.pdf
- Hirsjärvi, S., Remes, P.& Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy, 24-25,188-194& 201.
- Infopankki. 28.4.2016. Päivähoito. [Verkkosivu]. [Viitattu 20.6.2016.] Saatavana: <http://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/koulutus/lasten-koulutus/paivahoito>
- Iso-Kuusela, M. 2008. Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö. Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus? Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatuksen yksikkö. Pro-gradu- tutkielma. Saatavana: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/19422/URN_NBN_fi_jyu-200812206014.pdf?sequen
- Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus. (JYTE) 2013. Uniopas leikki-ikäisten lasten vanhemmille. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.6.2016]. http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/62346_uniopas_leikki_ikaiset.pdf
- Komi, T. 2011. Rytmää vuorohoitoon. Lastentarha 2/2011, 14-15.
- Kuoppala T. & Sand E. 2014. Lapsi vuorohoidossa: Perheiden kokemukset Järvi-Pohjanmaalla. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Saatavana: https://www.theseus.fi/xmlui/bitstream/handle/10024/83237/Sand_Emilija.pdf?sequence=1
- L. 26.6.2015/817. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä. [Verkkojulkaisu] Finlex. [Viitattu 14.1.2017]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150817>
- L. 8.5.2015/580. Varhaiskasvatuslaki. [Verkkojulkaisu]. Finlex. [Viitattu 11.1.2017]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150580>
- L. 19.1.1973/36. Varhaiskasvatuslaki. [Verkkojulkaisu]. Finlex. [Viitattu 11.1.2017]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- Laadullinen tutkimus. Ei päiväystä. [Verkkojulkaisu]. Jyväskylän yliopiston Koppa. [Viitattu 23.10.2011]. Saatavana: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

- Laine, M. Bamberg, J. & Jokinen, P. 2007. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Toimitetussa teoksessa: Tapaustutkimuksen taito. 9-38. Helsinki:Gaudeamus.
- Maahanmuuttovirasto. 2015. Maahanmuuttoviraston myöntämät ensimmäiset oleskeluluvat ja Suomen kansalaisuuden saaneet 2015. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 10.12.2016]. Saatavana: http://www.migri.fi/download/64996_Tilastograafit_2015_valmis.pdf?93812b9ffb39d488, 1-3.
- Miettinen, A. & Rotckirch, A. 2011. Väestöliitto. Yhteistä aikaa etsimässä. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 31.12.2016]. Saatavana: <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/928548f462234543349d2d6e79e19f7a/1482668570/application/pdf/4660236/Yhteist%C3%A4%20aikaa%20etsim%C3%A4ss%C3%A4.pdf>, 15-16.
- Miettinen, J. 2008. Vuorotyö ja terveys. [Verkkosivusto]. [Viitattu 2.2.2017]. Saatavana: http://www.ebm-guidelines.com/dtk/shk/avaa?p_artikkeli=tll00526
- Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Saarijärvi: Pedatieto. 2. painos. 45-46.
- Moss, J. 2009. Juggling acts: How parents working non-. Standard hours arrange care for their pre-school children. [Verkkolehti]. Social Policy Journal of New Zealand (35). 2009. [Viitattu 14.1.2017]. Saatavana: <https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/journals-and-magazines/social-policy-journal/spj35/juggling-acts.pdf>
- Opetushallitus. Ei päiväystä. Varhaiskasvatus. [Verkkosivu]. [Viitattu 1.6.2016.] Saatavana: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus
- Partanen, E. & Runko, S. 2016. Vuorohoidossa olevien lasten perheiden arki. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Saatavana: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/115301/Vuorohoidossa%20olevien%20lasten%20perheiden%20arki.pdf?sequence=1>
- Pentikäinen, T. 2008. Terveystenhoitajien käsityksiä epäsäännöllisen päivärytmin vaikutuksesta leikki-ikäisen lapsen hyvinvointiin. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma: terveystenhoitotyön suuntautumisvaihtoehto. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14294/2009_samk_pentikainen_tuija.pdf?sequence=1
- Päivittäistavarakauppa ry. PTY. Ei päiväystä. Kaupan aukioloajat. [Verkkosivusto.] [Viitattu 7.7.2016.] Saatavana: <http://www.pty.fi/kaupan-toiminta/aukioloajat/>

- Pärkö, K. 2004. Kiireettömästi kielellisiin harjoituksiin – lämpimän vuorovaikutuksen tärkeydestä kielellisen kehityksen tukemisessa. Teoksessa: S, Keskinen. & H, Virjonen.(toim) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.
- Rusanen, E. 2011. Hoiva, kiintymys ja lapsen kehitys. Porvoo: Oy Finn Lecture Ab. s. 27-28, 191,214.
- Rusanen, E. 2012. Steiner-kasvatus: Minuuden ehyt syntymä ja turvallinen kiintymyssuhde. 2/2012. [Verkkosivusto]. [Viitattu 10.5.2016]. Saatavana: <http://www.steinerkoulu.fi/content/files/Erja%20Rusasen%20laaja%20haastattelu%20nettiliitteeseen%202.5.2012.pdf>
- Siljamäki, T. 10/2013. Lapsen maailma. Aivojen salainen yöelämä.
- Sinkkonen, J. 2004. Kiintymyssuhdeteoria- tutkimuslöydöksistä käytännön soveluksiin. [Verkkojulkaisu]. Duodecim. [Viitattu 15.1.2017]. Saatavana: <http://www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo94437.pdf>
- Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Super. Ei päiväystä. Työaika ja työvuorojen pituus. [Verkkosivusto]. [Viitattu 5.7.2016]. Saatavana: http://www.stat.fi/ajk/tiedotteet/2009/tiedote_012_2009-09-30.html
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Perheet [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-3215. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 1.7.2016]. Saatavana: <http://www.stat.fi/til/perh/index.html>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Perheet [verkkojulkaisu]. 2014, Liitetaulukko 1. Perheet tyypeittäin 1950–2014 . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 6.7.2016]. Saatavana: http://www.stat.fi/til/perh/2014/perh_2014_2015-05-28_tau_001.fi.html
- Suomen virallinen tilasto (STV). 2009. Yhä harvemmalla palkansaajalla on normaali työaika. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.7.2016]. Saatavana: http://www.stat.fi/ajk/tiedotteet/2009/tiedote_012_2009-09-30.html
- Suominen M., Kirjavainen M., & Leinonen K. Erilaiset perheet. 5.3.2004. Perheen vuorovaikutus ja lapsen kehitys. http://www.mv.helsinki.fi/home/korvela/vanha/opetus/erilaiset_perheet/SuominenKirjavainenLeinonen.htm
- Taloussanomien. 5.4.2001. Matkatyö vie miestä. <http://www.itviikko.fi/hyotylinkki/2001/04/05/matkatyo-vie-miesta/200120100/7>
- Tilastokeskus. Ei päiväystä. Puolistrukturoitu haastattelu. [Verkkosivusto]. [Viitattu 19.7.2016]. Saatavana: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/>

- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 93-95, 110-114.
- Tutki ja kehitä. s.124 teoksessa Hirsjärvi, S Reme, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. 11. uudistettu painos. Helsinki: Tammi, 197.
- Urpilainen, A. 2012. Lapsi vuorohoidossa: Perheiden kokemuksia vuorohoidosta ja lapsen temperamentista ryhmäperhepäivähoidossa. [Viitattu 15.6.2016]. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37812/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201205111639.pdf?sequence=1>
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2006. Stakes. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy, 17-18.
- Varhaiskasvatustyöryhmän muistio. 8.4.1999. Sosiaali- ja terveysministeriö. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 10.12.2016]. Saatavana: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/72992/TRM199904.pdf?sequence=2>
- Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammalan kirjapaino Oy: Tammi, 11
- Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 101.
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uud. p. Bookwell oy: PS-kustannus.
- Väestöliitto. 2013. Parisuhteen kriisit: "Kunnes kuolema meidät erottaa". Sebastian Koskinen. [Viitattu 2.6.2016]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhteen_kriisit/kunnes-elama-meidat-erottaa/
- Väestöliitto. 2016. Perheiden ajankäyttö. http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/perhetutkimus/perheiden-ajankaytto/
- Yle teksti-tv. 16.8.2013. Matkatyön kuormitusta voi vähentää. http://yle.fi/tekstiv/arkisto/tyoelama/matkatyon_kuormitusta_voi_vahentaa_7460.html
- Yle uutiset. 11.11.2013. Perheissä 24/7arki yleistyy- Miten pärjäävät lapset? Jaana Hevonoja. [Viitattu 1.6.2016.] Saatavana: http://yle.fi/uutiset/perheissa_247-arki_yleistyy_miten_parjaavat_lapset/6925882
- Yle uutiset. 11.11.2013. Sinkkonen: pienelle lapselle vuorohoito voi aiheuttaa hylätyksi tulemisen tunnetta. [Viitattu 20.6.2016.] Saatavana:

http://yle.fi/uutiset/sinkkonen_pienelle_lapselle_vuorohoito_voi_aiheuttaa_hylat_yksi_tulemisen_tunnetta/6922437

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomakkeen saatekirje

Liite 2. Muistutus vanhemmille

Liite 3. Tutkimuslupa

LIITE 1 Kyselylomakkeen saatekirje

Hyvät vuorohoitolasten vanhemmat!

Vuorohoidon kehittämisessä teidän vanhempien näkemykset ovat tärkeitä. Olen sosionomiopiskelija Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä yhteistyössä Ilmajoen kunnan kanssa siitä, miten vanhemmat kokevat vuorohoidon. Kiinnostukseni vuorohoitoa kohtaan heräsi, kun olin itse toisella paikkakunnalla töissä vuorohoitoa tarjoavassa hoitopaikassa. Toivon, että ehditte vastata tähän kyselyyn. Teidän näkemysten avulla toimintaa pystytään kehittämään.

Käsittelen vastaukset täysin luottamuksellisesti ja nimettömästi. Voitte palauttaa kyselyn mukana olevaan kirjekuoreen suljettuna.

Mikäli teillä tulee kysyttävää tutkimuksesta tai lomakkeen täyttämisestä, voitte ottaa yhteyttä minuun:

Emmi Viita
emmi.viita@seamk.fi
0451719197

Oheisen kyselylomakkeen täyttää lapsen vanhempi/vanhemmat. kyselylomakkeessa on kysymyksiä vuorohoitoon liittyvistä asioista. Kyselylomakkeen alussa voitte rastittaa parhaiten sopivan vaihtoehdon, tarvittaessa useamman, mikäli niin on ohjeistettu. Lisäksi kyselyssä tulee ympyröidä parhaiten sopiva vaihtoehto asteikolla 1-4, joka kuvaa teidän mielestänne parhaiten kyseistä asiaa.

Avoimissa kysymyksissä 19, 22, 24-26 saatte vapaasti kirjoittaa lisätietoja riville.

1 Perhetilanne. Rastita oikea vaihtoehto.

naimisissa []

eronnut []

avoliitto []

joku muu, mikä? [] _____

**

yksinhuoltaja []

yhteishuoltajuus []

2 Kotona asuvien lasten lukumäärä, rastita oikea lukumäärä.

1-2 []

2-3 []

3-4 []

Enemmän kuin 4 []

3 Kirjoita seuraavalle riville muiden kotona asuvien lasten iät:

4 Vuorohoidon tarve. Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto, tai tarvittaessa useampi.***Säännöllinen** []

aamuhoito []

iltahoito []

yöhoito []

aikainen aamuhoito []

viikonloppuhoito []

***Epäsäännöllinen** []

aamuhoito []

iltahoito []

yöhoito []

aikainen aamuhoito []

viikonloppuhoito []

5 Kuinka monta päivää lapsenne on viikossa hoidossa? Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.

1 []

2 []

3 []

4 []

5 []

6 []

7 []

muu [] mikä? _____

6 Kuinka kauan lapsi on keskimäärin päivässä hoidossa? Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.

yli 9 tuntia []

7-8 tuntia []

6-7 tuntia []

alle 5 tuntia []

hoitoajat vaihtelevat [], miten? _____

7 Vuorohoidon tarpeen syy. Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto, tai tarvittaessa useampi.

Epäsäännölliset työajat []

Vuorotyö []

Yksinhuoltajuus []

opiskelu []

Joku muu, mikä? [] _____

8 Ketä muita osallistuu lapsen hoitamiseen? Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto tai tarvittaessa useampi.

Isovanhemmat []

Kummi/Kummit []

muu sukulainen []

muu [] kuka? _____

9 Toimiiko vuorohoitojärjestelmä mielestänne kunnassa? Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.

hyvin []

kohtalaisesti []

välttävästi []

10 Lapseni vienti vuorohoitoyksikköön. Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.Mielellään Ei haasteita Ajoittain hankalaa Useasti hankalaa

Lapseni ei mielellään

jää hoitopaikkaan **11 Lapsen hakeminen vuorohoitoyksiköstä. Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.**Lapsi lähtee mielellään hoitopäivän päätyttyä Lapseni haluaisi useasti jäädä hoitoon hoito-
päivän päätyttyä Lapseni usein kiukuttelee hakutilanteessa Ei erityisiä haasteita hakutilanteissa **12 Kuka vie/hakee lapsen yleensä hoidosta? Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto, tai tarvittaessa useampi.**äiti isä kumpi ehtii ensin isovanhempi joku muu , kuka? _____

13 Kuinka kauan olette käyttäneet vuorohoitoa? Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.

Alle vuoden

1 vuoden

2 vuotta

enemmän kuin

kaksi vuotta Kuinka kauan? _____

14 Lapsen kaverisuhteet vuorohoitoyksikössä. Rastita parhaiten sopiva vaihtoehto.

Lapsellani on samanikäistä leikkiseuraa []

Lapsellani on eri-ikäistä leikkiseuraa []

**

15 Ympyröi parhaiten sopiva vaihtoehto asteikolla 1-4.

	Huonosti	kohtalaisesti	hyvin	erittäin hyvin
Lapsellani on kavereita hoitopaikassa	1	2	3	4
Lapseni viihtyy muiden hoitolasten kanssa	1	2	3	4
Hoitopaikassa puututaan kiusaamistilanteisiin	1	2	3	4

16 Kuvaile asteikolla 1-4 Millaisia haasteita vuoroahoitoarki asettaa perheenne arkeen kotona? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	Ei ollenkaan	jonkin verran	paljon	todella paljon
ruokailu	1	2	3	4
päiväunet	1	2	3	4
yöunet	1	2	3	4
perheen yhteinen aika	1	2	3	4
vanhempien harrastukset	1	2	3	4
lasten harrastukset	1	2	3	4
leikki	1	2	3	4
kotityöt	1	2	3	4
muiden asioiden hoito	1	2	3	4

17 Kuvaile asteikolla 1-4 kuinka hyvin työajat ja lapsen hoitoaika sopeutuu vuorohoidon päivärytmiin. Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	huonosti	jonkin verran	hyvin	erittäin hyvin
Aamupala	1	2	3	4
Lounas	1	2	3	4
Päivällinen	1	2	3	4
Välipala	1	2	3	4
Päiväunet	1	2	3	4
Yöunet	1	2	3	4
Ulkoilu	1	2	3	4

18 Kuinka tärkeitä teille ovat seuraavat tekijät lapsen hoitopäivässä vuorohoitoyksikössä? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	ei tärkeä	en osaa sanoa	tärkeä	hyvin tärkeä
Muut hoitolapset	1	2	3	4
Samankäiset leikkikaverit hoitopaikassa	1	2	3	4
Vakituiset hoitajat	1	2	3	4
Täysipainoinen ateria	1	2	3	4
Riittävä ulkoilu	1	2	3	4
Vapaa leikki	1	2	3	4
Ohjattu toiminta	1	2	3	4
Selkeä päivärhythmi	1	2	3	4

19 Toteutuvatko edellisessä kysymyksessä olevat asiat vuorohoitoyksikössä? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	ei ollenkaa	vähän	hyvin	erittäin hyvin
Muut hoitolapset	1	2	3	4
Vakituiset hoitajat	1	2	3	4
Täysipainoinen ateria	1	2	3	4
Riittävä ulkoilu	1	2	3	4
Vapaa leikki	1	2	3	4
Ohjattu toiminta	1	2	3	4
Selkeä päivärytmi	1	2	3	4

20 Kerro jokin esimerkki, jossa olet huomannut puutteen/puutteita.

21 Mitä mieltä olette asteikolla 1-5 seuraavissa vuorohoidon asioissa. Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	eri mieltä	en osaa sanoa	samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Tiedon siirtyminen hoidosta kotiin	1	2	3	4
Tiedon siirtyminen hoidossa hoitajien kesken	1	2	3	4
Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen	1	2	3	4
Vanhempien toiveiden kuunteleminen	1	2	3	4
VASU-keskusteluiden järjestäminen/ toteuttaminen	1	2	3	4
VASU-keskusteluiden sisältö	1	2	3	4
Vienti/hakutilanteessa päivän kuulumisien vaihto (Kuinka päivä mennyt yms.)	1	2	3	4
Luottamuksellisuus lasta koskevissa asioissa	1	2	3	4
Luottamuksellisuus vanhem- pia koskevissa asioissa	1	2	3	4

22 Kuinka tyytyväisiä olette päiväkodin ulkoilualueisiin? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	eri mieltä	en osaa sanoa	samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Turvallinen piha-alue	1	2	3	4
Turvallisuus parkkipaikalta hoitopaikkaan	1	2	3	4
Aidattu leikkialue leikkialueelle ei pääse	1	2	3	4
kulkuajoneuvoilla	1	2	3	4
Alue on tilava	1	2	3	4
Lapsilla on tarpeeksi leluja/virikkeitä	1	2	3	4
Ulkoiluaikaa on riittävästi	1	2	3	4
Päiväkodin lähellä olevat virikkeet kuten metsät ja leikki-				
kentät	1	2	3	4
Valaistus	1	2	3	4

23 Mitä muuta haluat sanoa vuorohoitoyksikön ulkoilualueista?

24 Kuinka tyytyväisiä olette päiväkodin sisätiloihin? Ympyröi sopivin vaihtoehto.

	eri mieltä	en osaa sanoa	samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Viihtyisät tilat	1	2	3	4
Lapsen oppimista edistävät tilat	1	2	3	4
Leikkitreffit	1	2	3	4
Ruokailutila	1	2	3	4
Lepuhuone	1	2	3	4
Ei teräviä esineitä/kulmia	1	2	3	4
Lapsen saatavilla ei ole vaarallisia esineitä	1	2	3	4
Muu turvallisuus	1	2	3	4

25 Mitä muuta haluat sanoa vuorohoitoyksikön sisätiloista?

26 Onko mieleesi jäänyt tilanne, jossa perhettäsi on palveltu erityisen hyvin? Kuvaile tilanne.

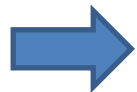
27 Onko mieleesi jäänyt jokin tilanne, kun perhettäsi ei palveltu hyvin? Kuvaile tilanne.

LIITE 2 Muistutus vanhemmille

HEI VUOROHOITOLASTEN VANHEMMAT! 😊

VIELÄ EHDITTE LOKAKUUN LOPPUUN ASTI VASTAAMAAN OPINNÄYTE-
TYÖN KYSELYYNI VUOROHOIDON LAADUSTA. 😊

TEIDÄN JOKAISEN VASTAUS ON TÄRKEÄ, SILLÄ NIIDEN AVULLA TOIMIN-
TAA PYSTYTÄÄN KEHITTÄMÄÄN!

KAIKKI VASTAILEMAAN, NIIN MYÖS TEIDÄN MIELIPITEET TULEVAT ESIIN 😊

Syysterveisin sosionomiopiskelija Emmi Viita

Liite 3. Tutkimuslupa.

 18.4.2016

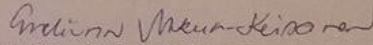
Ilmajoen kunta
Varhaiskasvatus
Ilkantie 18
60800 Ilmajoki

TUTKIMUSLUPA

Myönnetään tutkimuslupa Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opiskelevalle Emmi Viidalle. Hän suorittaa sosionomiopintoja varhaiskasvatussektorilla. Tutkimuslupa myönnetään Ilmajoen kunnan varhaiskasvatuksen osalta opinnäytetyötä varten.

Opinnäytetyön aiheena on: ”Perheiden kokemukset vuorohoidon toteutumisesta.”

Ilmajoella 18.4.2016

Eveliina Nokua-Keisanen
varhaiskasvatusjohtaja

Postiosoite PL 23 60801 ILMAJOKI	Käyntiosoite Ilkantie 18 60800 ILMAJOKI	Puhelin (06) 4191 111	Telefax (06) 4191 204
---	--	---------------------------------	---------------------------------